

dpm

drámapedagógiai magazin · a magyar drámapedagógiai társaság periodikája
75. szám

dpm

drámapedagógiai magazin

a Magyar
Drámapedagógiai
Társaság periodikája
75. szám
(2022/2)

ISSN 1588-0303 (online)

A kiadó címe: 2111 Szada,
Székely Bertalan u. 1/C
Postacím: 1022 Budapest,
Marczibányi tér 5/A
Telefon: (70) 3353959,
(20) 2820861
honlap: www.dpm.drama.hu
e-mail: drama@drama.hu

Felelős szerkesztő:

Kaposi László
telefon: (70) 3824670
e-mail: kaposi@drama.hu

E számunk tartalmát Jászay Tamás szerkesztette

Felelős kiadó: az MDPT elnöke

Borító és belív grafikai megoldásai: Hevesi Andrea

Számlaszámunk, amelyre az érdeklődők befizethetik a Magyar Drámapedagógiai Társaság tagdíját és amelyen támogatják a Drámapedagógiai Magazin megjelenését: 11701004-20065946

TARTALOM

<i>A felelős szerkesztő jegyzete</i> (KL)	2
<i>Közép-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó</i> Golden Dániel	2
<i>Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó</i> Fekete Anikó	4
<i>Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó</i> Gyevi-Bíró Eszter, Vidovszky György	6
<i>Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó – Cseppben a tenger</i> Jászay Tamás	9
	
<i>Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó – KIMI</i>	14
<i>Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó – VMG, NNÁ</i> Fábián Péter	15
<i>Dél-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó</i> Farkas Atilla	24
<i>Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó – A dráma nyomában</i> Jászay Tamás	28
<i>IV. Országos Diákszínházi Fesztivál – A szekció</i> Jászay Tamás	33
<i>IV. Országos Diákszínházi Fesztivál – B szekció</i> Puskás Panni	36

A borítón:

Műszi 12.C – *Gomoly*; rendező: Ákli Krisztián

Fotó: Cseri László

A felelős szerkesztő jegyzete

Kedves Olvasó!

A magyar diákszínjátszás nem azonos az Országos Diákszínjátszó Egyesület által elért csoportokkal, azok munkájával. Az országos találkozók eseménysorozatán kívül is van élet, vannak rendezvények, szereplési lehetőségek. De mindenféle mérés nélkül is meglehetősen biztosan állíthatjuk, hogy a magyar diákszínjátszás legfontosabb fórumaival foglalkozunk, amikor a nevezett eseményeket dokumentáljuk. A regionális találkozók és az országos fesztivál megszervezésével a magyar diákszínjátszás túlnyomó részének ad szereplési, megmérettetési, találkozási, tanulási, fejlődési lehetőséget az ODE. És teszi ezt évről évre...

Tetemes késéssel adjuk közre a Jászay Tamás által szerkesztett zsűrivéleményeket, résztvevői és díjazotti jegyzékeket (nagy köszönet a munkáért és elnézést mindenkitől a késésért!).

De késés ide vagy oda, így is értéket mentünk: a 2022-es esztendő egyes regionális találkozóiról (az adatok ellenőrzése végett) alig egy évvel azok megtörténte után egyes esetekben reménytelenül nehéz információt találni (miközben tudjuk, hogy az internet elvileg nem felejt).

A Covid utáni első olyan év volt a 2022-es, amikor a felmenő rendszerű országos találkozóink végigfuttathatók voltak: nagyjából azzal az ütemezéssel, ahogy megszoktuk azokat. De talán nem csak emiatt és nem is a kiváló művészetpedagógus, művész szakemberek roppant humánus hozzáállása miatt szerepel rengeteg pozitív értéktétel, megerősítő nyelvi elem lapunk e számában. Győződjön meg erről az olvasó maga, javasoljuk, nézzünk diákszínjátszókat! Ehhez első körben, bemelegítésként elég lapunk utolsó oldalára ugrani, az ott szereplő internetes címeken elérhető az országos fesztivál előadásai közül jó néhány: az ODE tévé felvételei között megtekinthetők 2022-es előadások is. És ha már arra járunk, akkor érdemes belenézni a régebbiekbe is...

★

RDT 2022

Közép-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó

Golden Dániel

Aba, 2022. március 19.

A közép-dunántúli régió a korábbi évek veszprémi helyszíneit követően ezúttal Abára költözött, ahol a Sárvíz Alapfokú Művészeti Iskola szolgáltatott minden tekintetben nagyszerű lehetőséget a csoportok bemutatkozására.

A vírushelyzet megidézéseként az egyik fellépő csoport ezúttal is csak virtuálisan volt jelen: a **Kodolányi Színpadka** új előadása még nem készült el, ezért az előző évi online projektet küldték el maguk helyett, amit kivetítón tekinthetett meg a fesztivál közönsége. A *Tanár úr kérem, nálunk elment a net...* (rendező: Bobory-Michna Boglárka) című összeállítás Karinthy Frigyes klasszikusára épülő zoom-etüdüket tartalmazott, amelyekben felvonultak a jól ismert tipikus

szereplők, ezúttal azonban a karanténoktatásra áthangolva. A helyzetek és karakterek megragadása kiválóan sikerült, sőt, végül még a szülői perspektívába is bepillantást nyerhettünk.

Klasszikus novella dramatizálásával kísérleteztek az **Ifjú POKosok** is, a *Homokba írva* (rendező: Sándor Melinda) című játék Kosztolányi Dezső A kulcs című művének motívumaiból kiindulva járta körbe a gyermeki tisztaságnak a felnőtt élet kihívásaival, ellentmondásaival való összeütközéseit. A kezdő játszóknak egyénileg már most is mély érzéseket jelenítettek meg, s a közös játék erejét illetően is rengeteg felfedeznivaló várja még őket.

Kiváló csapatmunkát és ambiciózus dramaturgiai koncepciót mutatott a **Teleki Diákszínpad** filmátírata, amely *Tíz kicsi dühös ember* (rendező: Somos Ákos) címmel egy újonnan érkezett osztálytárs beilleszkedésének problémáját helyezte bele a Sidney Lumettől kölcsönzött tárgyalótermi keretbe. A figurák felépítésében és megjelenítésében rengeteg leleménnyel, saját megoldással találkozhattunk, s nagy drámai egymásnak feszülésekben sem volt hiány.

A fesztivál két legnagyobb szabású vállalkozása drámai szöveghez nyúlt. A **Vasváris Diákszínpad** Gáli József *Válás Veronában* című, ötven évvel ezelőtti társadalmi szatírját frissítette fel a diákrendezés kollektív alkotómunkájának hevében született gegekkel (rendező: Csizmadia Máté Noel). A felszabadult játék lendülete képes volt magával sodorni a nézőket, miközben a kifordított Rómeó és Júlia-történeten is nagyobbreszt sikerrel vezetett végig. A várost irányító bürokrácia archetípusai tökéletes ábrázolást kaptak, amiből egyértelműen következett, hogy a tisztaszívú szerelmeseknek nem lehet más választása, mint hogy megismételjék önfeláldozásukat.

A disztópiák műfaját villantotta fel a **Szabad Színház Prikulicsok Bázis 1** előadása is, Tasnádi István *A harmadik hullám* című parabolájának színpadra állításával (rendező: Kerekes Áron, Benkő-Kovács Gergő). A felnőtt kőszínházi elvárásrendet felvállaló produkció komoly eredményeket mutatott a drámai helyzetek értelmezésében és kibontásában, miközben törekedett arra is, hogy az eredeti mű dramaturgiai kiegyensúlyozatlanságaira is sikerüljön megoldásokat találnia. Az áthallásoktól sem mentes előadás akár még bátrabb aktualizálásokkal is élhetett volna annak érdekében, hogy az absztrakt tanmesét valóban megélhetővé tegye.

A **Lovassy Színpad** előadása az improvizációkra épülő életjátékok legnemesebb hagyományait folytatta. A *Kitincseppek* Franz Kafka *Átváltozását* vetítette rá a gyermekkor és a kamaszlét gyötrelmeire (rendező: Fürj Katalin). A megidézett epizódokat érett színpadi jelenlét, sokszínű kreativitás, finoman árnyalt humor és lírai mélység jellemezte. A csoportvezető-rendezőtől érkező formai ötletek és dramaturgiai építkezés kiválóan foglalták keretbe a játszóknak által megfogalmazni vágyott tartalmakat: tökéletes példaként annak, hogy miként adhat a diákszínjátszás semmi máshoz nem fogható eszközt az önkifejezés lehetőségein keresztül önmagukat kereső fiatalok kezébe.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsűri: Golden Dániel, Lajos Sándor

MINŐSÍTÉS

Teleki Diákszínpad – *Tíz kicsi dühös ember* – ezüst minősítés

Vasváris Diákszínpad – *Válás Veronában* – ezüst minősítés

IfjúPOKosok – *Homokba írva* – bronz minősítés

Lovassy Színpad – *Kitincseppek* – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

Színpadka (online előadás, illetve videó) – *Tanár úr kérem nálunk elment a net* – bronz minősítés
A Szabad Színház Prikulicsok Bázis 1 csoportja – *A harmadik hullám* – ezüst minősítés

CSOPORTOS KÜLÖNDÍJ

- IfjúPOKosok – kiemelkedő csoportmunkáért
- Színpadka – az online eszközök kreatív felhasználásáért
- Vasváris Diákszínpad – a legjobb látványért
- Csizmadia Máté Noel – rendezői munkájáért

EGYÉNI KÜLÖNDÍJ

- Legjobb női alakítás: Gyüre Sarolta
- Legjobb férfi alakítás: Bencze Zoltán
- Színészi különdíjak: Pete Viola, Gergely Emma, Török Laura, Farkas Angéla, Varró Péter, Borbély Levente

RDT 2022

Dél-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó

Fekete Anikó

Kecskemét, 2022. március 25-26.

Vajda Péter Színjátszócsoporth (Szarvas): *Big bán* – rendező: Salka Zsuzsanna

Bánk bán kifordított, némiképp átalakított történetét vitte színre a szarvasi **Vajda Péter Színjátszócsoporth**. Mindezt egy képzeletbeli sakkjátszmába helyezték az alkotók, ahol mindenkinek megvolt a saját területe, elhelyezkedési lehetősége. A felhasznált korhű jelmezek egy másik korba kalauzolták a nézőt, ahol a szereplők úgy halnak meg, azaz „búznak ki a szerepből”, hogy nyílt színen levetik a jelmezt. Salka Zsuzsanna tollának köszönhetően válik „diákossá” a poénokra, humorra, szójátékokra kihegyezett játék.

Szolnoki Széchenyi István Gimnázium Pygmalion Csoport: *(Kicsit több mint) tíz kicsi stílgyak*. – rendező: Koroncainé Györfi Mária

A *Tíz kicsi néger* sűrített változatát játszotta a **Szolnoki Széchenyi István Gimnázium Pygmalion csoportja**. A játsszók ruházatán minimális jelzésekkel vált egyértelművé, ki melyik szerepet játssza. Az előadásban elhangzó monológokat erősíti a többi játsszó jelenléte/válasza. Megoldandó rejtélyként merül fel, hogy a játsszók miként tudják a színpadon a „valódi” bezártságot inkább belülről megjeleníteni, mintsem kellek, tárgyak használatával. A másik kérdés, hogyan képes valaki a színpadon úgy eltűnni, hogy ne vegyük azt észre. Az előadás nagy erénye, hogy a játsszók nagyon jó ritmusérzéssel rendelkeznek, melyet egy-egy jelenetben meg is mutatnak. Ahogy elhangzik: „Mindenkinek megvan a saját ajtaja.”

Szentes, Horváth Mihály Gimnázium – KIMI 11.D: *Semmi* – rendező: Pásztor Anikó Erzsébet

Janne Teller *Semmi* című regénye nagyon fontos erkölcsi, morális, filozófiai kérdéseket feszeget, melyek önmagukban is nyomasztóak, a mű színpadi adaptációja pedig további fejtörést okozhat. Mégis előszeretettel veszik elő a történetet évről évre a diákszínjátszó csoportvezető-rendezők. Jelen esetben a **Szentesi Horváth Mihály Gimnázium tizenegyedikes drámatagozatosai** egy diáktársuk felvetésére láttak hozzá a színrevitelhez. Igazán hiteles közösségi játékként, erős belső építkezéssel fogalmazza meg a történetet a jelenlegi gyötrő helyzetben, tele humorral. Nem minden esetben válik az előadás szerves részévé a jeleneteket lezáró-átkötő dal- vagy táncbetét, monológ, ám érzékelhető, hogy mindez a folyamatos reflexiót képviseli; igaz, olykor nem derül ki, valójában kihez szól mindez. A játszóknak nagyon intenzíven megképződik a belső dráma, így képesek a feszültséget közösen, folyamatosan fokozni, ugyanakkor a tárgyak, „dolgok” megjelenítése – ami ennek a történetnek fontos gócpontja – időnként átgon-dolatlannak tűnik. Ebből fakadóan a valóság és illúzió megjelenítése helyenként kétséges, kérdéses.

Ifjú Morbid Színpad: *Holdbeli csónakos* – rendező: Rácz Annamária

A fesztivál leglíraibb előadása, a kevés eszközzel színpadra állított *Holdbeli csónakos* a szerelemről szól. A jelenetek önállóan is megállják a helyüket, esetenként azonban nem egyértelmű, miként jutunk el egyik helyzetből a másikba. A szereplők jelmezeiből adódóan a csoport színekódokkal emeli másik szintre a mesét. A játszóknak remek zenei képességekkel rendelkeznek, ez több helyütt is kiderül, a mesei varázslat, atmoszféra megteremtéséből talán több is elérne az előadásban. Remek, diákokra építő produkció, mely nem szokatlan Rácz Annamária diákszínjátszó csoportvezető-rendezőtől.

Kadásokk: *Pipipú idején* – rendező: Rácz Annamária

A Pipipú egy **Kadásokk** által képzett szó, melyet a Covid szinonimájaként emlegetnek, e köré szervezik előadásukat is, erősen reflektálva az egész társadalmat érintő pandémiára. A szerkesztett játékban néha elveszünk a jelenetek sorrendiségében, s inkább úgy tűnik, hogy a helyzetek éppen olyan kiszámíthatatlanul követik egymást, mint jelenünk napjai. Az előadásban használt élőzene kiváló atmoszférateremtő elem. A produkció egyik legemlékezetesebb pillanata, jelenetsora, amikor az informatikatanár azt a házi feladatot adja a diákoknak, hogy gondozzanak otthon növényt, s időszakosan annak fejlődéséről küldjenek állapotfelmérést. A színpadon az „embernövények” különböző gondozástörténetét láthattuk.

Győrberényi Malázs: *Strip-tease* – rendező: Jászberényi Balázs

A fesztivál egyetlen diákrendezése nagy energiákkal, lendülettel indult. Mrožek szabadság kérdéskörét feszegető drámájának nehéz mondatait a két játszó, Györfi Martin és Jászberényi Balázs izléses humorral és intellektussal közölte: a fiatalok szöveggel erősen láttató előadást állmodtak színpadra. Izgatottság és lelkesedés szövi át játékukat, tele ötlettel – például az aktatáskából előkerülő tárgyakat előre senki nem jósolná meg: mini lovacska, játékkígyó stb. A térspecifikus előadás a bezártság-élményt erősíti. A dramatikus szöveg töménysége egyben veszélye is lehet az előadásnak, ám a játszóknak frissen közlik a mondatokat, s folyamatos meglepetésekkel, fáradhatatlan impulzivitással alakul a történet.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsúri: Fekete Anikó, Keresztúri József

MINŐSÍTÉS

Vajda Péter Színjátszócsoporthoz – Big Bán, rendező: Salka Zsuzsanna – bronz

Szolnoki Széchenyi István Gimnázium Pygmalion Csoport – (Kicsit több mint) tíz kicsi stílgyak., rendező: Koroncainé Györfi Mária – ezüst

HMG – KIMI 11.D, Semmi, rendező: Pásztor Anikó Erzsébet – ezüst

Ifjú Morbid Színpad, Holdbeli csónakos, rendező: Rácz Annamária – ezüst

Kadásokk, Pipipú idején, rendező: Rácz Annamária – arany

Győrberényi Malázs, Strip-Tease (Mrožek), rendező: Jászberényi Balázs – arany (az Országos Diák-színházi Fesztiválra meghívást nyert)

CSOPORTOS KÜLÖNDÍJ

- Szolnoki Széchenyi István Gimnázium Pygmalion csoport – „Mindenkinek megvan a saját ajtaja”
- Szentes, HMG, KIMI 11.D – „Jó dolgok halma” avagy a közös gondolkodásért
- Kadásokk – „Hogy jöjjünk ki a Covidból győztesen?” avagy a kortárs reflexióért
- Ifjú Morbid Színpad – a legszebb színpadi képek megvalósításáért
- Győrberényi Malázs – az előadás lendületes dinamikájáért

EGYÉNI KÜLÖNDÍJ

- Gál Attila – zenei közreműködéséért
- Juhász Mátyás Gábor – a színész szerepének alakításáért
- Jáger Rita – a *Semmi* című előadásban nyújtott alakításáért + ODE-tábor meghívás
- legjobb női alakítás: Székelyi Jázmin – online-tanár női alakításáért
- legjobb férfi alakítás: Györfi Martin – Úr 2. alakításáért, Jászberényi Balázs – Úr 1. alakításáért + ODE-tábor meghívás
- rendezői munkáért: Rácz Annamária + ODE-tábor meghívás

✱

RDT 2022

Nyugat-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó

Gyevi-Bíró Eszter, Vidovszky György,

Győr, 2022. március 25-26.

Díszkóosz csoport (Budapest): *Próba* – csoportvezető-rendező: Kocsis Nándor, társrendező: Juhász Dávid

Csehov *Sirály* című művéből vett motívumok és részletek felhasználásával készült életjáték, ami egy széteső színjátszó csoport végnapjait mutatja be. Az idézett mű szövegrészletei hol a *Sirály* próbájaként hangoznak el, hol a játékosok saját érzéseinek kifejezéseként használják őket, ezért a Csehov-művet ismerők számára nehéz követni, mikor kit hallunk, látunk: a szerepet,

vagy az azt próbáló színészt. A színpadon ábrázolt buli utáni káosz pontos lenyomata a szilánkosan szerkesztett előadásnak: a viszonyok, életutak, életérzések kissé ötletszerűen ütköznek, az ívek töredékesen rajzolódnak ki. A főleg rövid, páros jelenetekből álló előadás nehéz színészi feladat elé állítja a színjátszókat, akiknek a hite, odaadása elvitathatatlan, különösen a Mását alakító Kádár Orsolya játéka emelkedik ki.

karACTer csoport (Győr): *Adásban* – csoportvezető-rendező: Szántó Dániel

Garaczi László *Plazma* című műve alapján készült szabad, epizodikus játék négy magabiztos színjátszó előadásában. Jelenetek laza füzére, amiből nem is próbál kerek egész kirajzolódni, az egész olyan, mint egy április elsejei tréfahalmaz. Az előadás szerkezete, formája az élet abszurdítására adott bátor, szemtelen színházi válaszkísérlet, amiben a nézők bevonása is teljes természetességgel kap helyet, mindez főleg a színjátszók önazonos, bátor jelenlétének köszönhető. Sajnos, a produkció nem járja be a maga által felkínált utat, váratlanul rövidre zárt, korosztályi életérzéssé válik, mélyebb gondolatok vagy összefüggések igénye nélkül.

kACTus csoport (Győr): *A fizikusok* – csoportvezető-rendező: Szabó Gergely

Dürrenmatt klasszikusnak számító műve tapasztalt társulatnak is komoly kihívás, kezdő csoport és csoportvezető számára pedig még több buktatót rejt. A színjátszók lelkes hozzáállása, az alapanyagba vetett hite sok ponton felhevítette és érvényes megoldásokkal ihlette a gyakran kissé nehézkesen építkező előadást, ezzel együtt kevésbé jutott érvényre a fiatalok nézőpontja, látásmódja a végeredményben. Nagyon sok lehetőség rejlik a csoportvezető-rendező és a színjátszók tehetségében, amit remélhetőleg legközelebb egy hozzájuk közelebb álló alapanyagon keresztül érvényesebben tudnak megmutatni.

kARTon csoport (Győr): *Nem a világvége* – csoportvezető-tanár: Szabó Gergely

Az előadás alapanyagául szolgáló, azonos című novella Puskás Panni *A rezervátum visszafoglalása* című kötetének egyik abszurd írása, amiben maga az Isten jelenti be, hogy egy hét múlva beköszönt a világvége. A történet főhőse, Emma, a hirtelen kialakult káoszban próbál felkészülni a beígért katasztrófára. A csoport improvizációi alapján kiegészült szöveg- és jelenetfüzér sodró lendületű, szemtelen, friss, színházilag magabiztos előadást eredményez, amiben nemcsak minden színjátszó megtalálja a maga helyét, hanem olyan kiemelkedő színházi jelenetek is születnek, mint amilyen a tömeges gyónás szemünk előtt kialakuló, könnyörtelen hangmontázsa. A fiatal előadók szemszögén keresztül maró gúnnyal, iróniával ábrázolt világ tárul elénk, amiben semmi sem biztos, és amiben az elmaradt világvége utáni élet lehetetlensége szakad rájuk.

Vidovszky György

FunFact: *A csetepaté* – rendező: Knausz Lizzie

Az előadásnak számtalan erőssége volt. A játzók életkori megoszlása ellenére erős közösség sziluettje rajzolódott ki a játékból, ami játékká kerekedett a szó klasszikus értelmében, hiszen játékos kedvűek voltak a színpadon lévők és játékba hívtak a nézőtéren ülők is: az élet játékanak, komikus fordulatainak, valós és vélt konfliktusainak voltunk megélői és nézői egy személyben. Megélhettük, hiszen a játzók elragadó, csillogó és élettel teli jelenléte bevonzott minket Goldoni *Chioggiai csetepatéj*ának színes, érzelmes világába, melyből akkor szakadtunk ki csak időnként, amikor a nagy lendületet megakasztotta egy-két szövegbe feledkezés. És bár az

utóbbit megmagyarázta az, hogy a darab a megmutatkozás előtt alig valamivel állt össze, kíváncsian várom, hogy egy begyakorlottabb, többet játszott időszakában milyen gondtalan játékot nyújt majd a **FunFact** csetepatéja a nézők számára...

TeenSpirit: 305 – rendező: Knausz Lizzie

Egy igazi nő-világ, egy amazon-fergeteg alakult a szemünk előtt a **TeenSpirit** csapatának előadásában. A szokványosnak is mondható, az egyetemista élet kliséinek felsorolásával induló történet már az első percekben sem volt szokványos, hiszen olyan személyessé tette a történetet számunkra a játszó viszonya az előadáshoz, annyira beavatottá váltunk, hogy a két időfonal egymásra csúszásakor minden fordulatot magunkénak érezve izgultunk a sorsokért. Attól nő-e a nő, hogy gyereket szül, mert szülhet? Hogyan alakítsam felnőtt életemben a szüleimmel való viszonyomat, amikor ebben már mindketten, mindtöbben sérültünk? Meghatározhatom-e önmagam a kapcsolatomban kialakuló státuszom által? Hogyan kezdjek a társam megtalálásához, ha társtalanul bolyongok évek óta, és már sajnós élvezem is az űr csendjét? Fontos kérdések ezen és nem csak nőknek, sokunknak is... Szép példája ez az előadás az improvizációból épített darabok érvényességének. És azt is érdemes megemlíteni, hogy a női sorsok sokszínűségét, mindennapiságát vagy különlegességét, sablonosságát vagy tragikus fordulatait milyen elképesztő alázattal segítik a történetben megjelenő férfi karakterek.

(P)articsókák: Mi a Franz? – rendező: Liszi-Horváth Dóra

Az irodalmi alpanyaghoz, Büchner *Woyzeck*jéhez méltó színvonalú feldolgozó anyag született a **(P)articsókák** csapatának műhelyében, melynek formai megoldásait elsősorban a fizikai színházi megoldások tették elegánsan stilizálttá és követhetővé. A tárgyak használatának letisztultsága és a karakterek megformálásának mélysége már független színházi mércét ütött, a jelene-tek egységeken belüli kibontása, a felépítésének íve azonban még időért és próbáért kiált, ami mindig a legszűkebb keresztmetszete a diákszínházi csoportok erőforrásainak...

Gyevi-Bíró Eszter

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsúri: Gyevi-Bíró Eszter, Vidovszky György

MINŐSÍTÉS

Bronz minősítés

kACTus – *A fizikusok*, csoportvezető: Szabó Gergely

Díszkáosz – *Próba*, csoportvezető: Kocsis Nándor

Ezüst minősítés

karACTer – *Adásban*, csoportvezető: Szántó Dániel

Funfact – *A csetepaté*, csoportvezető: Knausz Lizzie

Arany minősítés

TeenSpirit – *305*, csoportvezető: Knausz Lizzie

(P)articsókák – *Mi a Franz?*, csoportvezető: Horváth Dóra

kARTon – *Nem a világvége*, csoportvezető: Szabó Gergely (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

KÜLÖNDÍJ

- Wawra Máté – színészi munkájáért / (P)articsókák – *Mi a Franz?*
- Balogh Adél Emese – „Emma” megformálásáért / kARTon – *Nem a világvége*

- Kádár Orsolya – „Orsi” megformálásért / Díszkáosz – *Próba*
- Rátkai Vanda, Fazekas Dorka, Jankó Gertrúd, Dátán Adél – kimagasló színészi munkájukért / TeenSpirit – 305

Meghívást kaptak az ODE nyári táborába

- legjobb férfi alakítás: Szabady György – Fortunato / Funfact – *A csetepaté*
- legjobb női alakítás: Farkas Fióna – Marie / (P)articsókák – *Mi a Franz?*
- csoportvezetői munkáért: Knausz Lizzie

RDT 2022

Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó

– Cseppben a tenger –

Jászay Tamás

Debrecen, 2022. március 25-26.

Nem tudom, mióta járok a **debreceni Ady Endre Gimnáziumba** diákszínjátszókat nézni. Ami biztos, hogy annak idején Várhalmi Ilona, azaz Cila néni meghívására kezdtük el jó ideig Soltész Tiborral együtt figyelni és elemezni a drámai tagozat tanulóinak fejlődését. A hangsúly a folyamatszerűsége volt és van: a rendezőtanárok által koordinált vizsgaprodukciókban „csoportos”, majd egyéni színészként megismert fiatalok egy részéből idővel társaik rendezője lett, közülük többen a művészeti felsőoktatásban folytatták színházi stúdiumaikat, s ma már sokukat független és kőszínházi produkciók alapembereként tartom számon. Jól tudjuk, hogy a diákszínjátszásnak nem elsősorban a színészi pályára való felkészítés a célja, helyette ezer más társas képesség és készség elsajátítását támogatja hatékonyan. Ugyanakkor azt sem lehet eltagadni, hogy az olyan műhelyek vezetői, mint amilyen az Ady, büszkén sorolják a náluk nevelkedett, ma már országos hírű színházi emberek névsorát. Igen, ez elvárás is rak diákra, tanárra, csoportvezetőre, a debreceni fesztiválra külsőként érkező csapatokra, sőt alighanem az itteni munkát értékelő zsűrire is.

2022. március 25-26-án, bő másfél nap alatt tíz előadást láttam és értékeltem az egykori adys diák, Klem Viktor színművész társaságában. A köztünk lévő szereposztás gyorsan kialakult: míg ő gyakorló színészként adott megfontolásra érdemes praktikus tanácsokat, nem megelégedve helyi gyökereiről, engem inkább a színrevitel, a dramaturgia, a darabválasztás és -elemzés milyensége foglalkoztatott. Változnak az idők: Cila néni nyugdíjba vonulása után Dr. Bagossi Edit először koordinálta és szervezte a találkozót, igazi profi módjára.

De nem csak a háttérben történtek komoly változások. Jól emlékszem az iskola pincéjét és egyéb privát vagy publikus tereit bejáró, néha teljesen örült, akár a játszó (vagy rosszabb esetben a nézők) fizikai veszélyérzetével is kalkuláló, diákok által színre vitt, fészületlenségükben is felkavaró produkciókra, vagy a szomszédos Csokonai Színház színészei által rendezett, az

Ady tanulóira szabott, érezhetően a profi szakemberek számára is új impulzusokat játékba hozó bemutatókra. Úgy kellene folytatni, hogy és aztán jött a Covid, ami mindent megváltoztatott. Valószínűleg nem is tévednénk nagyot, de egyéb okai is lehetnek annak, hogy a tíz látott előadásból hármát-hármát az Ady tizedikes, tizenegyedikes és végzős, tizenkettedikes osztálya adott elő, egy pedig nem a városból, Várhidi Attila szintén több évtizede működő színpadáról, hanem jóval messzebből, Miskolcra érkezett.

Az egykor szebb napokat látott miskolci diákszínházzal ma komoly válságtünetek sújtják. Már ott tartunk, hogy elismerés illeti azt, aki bármivel próbálkozik – ezt kellene mondanom, de a Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium különböző osztályaiból érkezett „10 perc” diákszínház és az őket vezető Üveges Tamás teljesítményéről lehetetlen bármi pozitívát írni. *Liliomfi 2.0* című előadásuk gyengécske rendezőpróba. A nyilvánvalóan gyakorlatlan rendező és játszó minden létező hibát elkövetek ebben a negyven, zavarba ejtő percben. Szököévnél ritkábban találkozom olyan előadással, amiben tényleg minden rossz: a játszóhoz sehogyan nem kapcsolódó darab kiválasztásától a nem létező koncepcióig, a bizonytalan színészi játéktól a tanár-diák viszony nyílt színi megjelenítéséig csak riasztó álmegoldásokról tudok beszámolni. Az előadás nézése közben érzett düh csendes szomorúsággá változott, amikor a kurta értékelés után a csoport komolyan gondolt tanácsomat meg sem fontolva feldúltan távozott. Azt kértem ugyanis, hogy ha idejük engedi, nézzék meg a soron következő adys előadások bármelyikét, és érteni fogják, hogy a zsűri milyen nézői pozícióból fogalmazta meg fájdalmas kritikai észrevételeit.

Évfolyamonként fogok haladni, már csak azért is, mert újra és újra rácsodálkoztunk, hogy a felsőbb osztályoknál hogyan hajt ki, majd szökken szárba az a magocska, amit a „kicsiknél” elkezd öntözgetni az Ady tanári kollektívája. A terhelés egyenletes eloszlása jól érzékelhető: tizedik évfolyamon inkább stílusgyakorlatok, a csoportos együttlét erejének próbálgatása zajlik, tizenegyedikben már elkezdődik a fajsúlyosabb, mélyebb drámai anyagok meg- és feltalálása, míg tizenkettedikben rendkívüli, néhol tán túlságosan is ambiciózus vállalásokba vágnak bele a csoportvezetők.

A kilenc adys előadásból ötöt tanárok (Lakó Zsigmond, Gelányi Bence), négyet pedig tanulók (Bakos Csinszka, Nagy Csenge, Létmányi László, Pusztai Mór) rendeztek: sokáig az Ady volt Szentesen kívül az egyetlen hely, ahol diákok rendezői-írói szárnypróbálgatásait is szemügyre vehettük – öröm, hogy a hagyomány folytatókra lel. Közös pont az előadások sokfélesége is: műfajban, színpadi nyelvben, esztétikában, színészi játékban rendre más tétikkel állnak elő, ami üdítően hat.

A **10.D osztályt** először a Janne Teller kultregényéből készült *Semmiben* láttuk. A darabban is játszó Palotai Réka és Sipos Katalin által készített, leginkább az eredeti szöveget jól ismerőkre számító adaptáció merész úton indult el, amikor a Pierre Anton prófétikus kijelentései nyomán közös erővel építeni kezdett Fontos Dolgok Halmára a játszó közül ki-ki az önmaga számára legfontosabb tárgyat, fogalmat, érzést ajánlja fel. Van, lehetne ennek a bátor döntésnek etikai vonzata, de a fiatalokat érezhetően nem riasztotta, inkább erősebbé tette a személyesség. Itt és most, Debrecenben járunk, teszi egyértelművé az előadás anélkül, hogy szájbarágóan aktualizálna. Beregszászi Ábel feketekapucnis Messiása önmagában kissé erőtlen, de az, ahogyan a csoport figyeli, rettegi, rajongja, azonmód „megcsinálja” a figurát. Az egyéb diákszínházi elő-

adásokban kínos feszengésbe forduló jelenetek egy ún. osztályközösség színpadi reprodukciójáról itt életteli, erős pillanatokat hoznak: ezek a srácok ismerik és szeretik egymást, tudnak és mernek együtt dolgozni.

A kortárs regény után klasszikus dráma: Lakó Zsigmond jegyzi az osztálynak készített *Szent-ivánéji álom*-előadást. A Shakespeare-vígjátékkal lépten-nyomon találkozó színkritikus dohógása arról, hogy az ökonomikusan sűrített, ügyes húzásokkal élő előadásban miért nem mutatkozik meg az athéni erdő sötétén izzó erotikája, ezúttal nyugodtan figyelmen kívül hagyható. Nem csak azért, mert kiskorúakról lévén szó, mindezt nem lenne fair számonkérni, hanem azért is, mert a rendezői döntés egyértelmű: a szerelmesek a szokásosnál nagyobb hangsúlyt kapó megjelenítésével, a mesteremberek (itt kényszerű okokból mesterasszonyok) fókuszba állításával ideális iskolai alapanyag született. Stúdiumot látunk arról, hogyan lehet hozzájárulni egy kanonizált szöveghez úgy, hogy a játszó a vélhető szerzői intenciót tiszteletben tartják, azt nem dúsítják, nem kurtítják, „csak” tisztességgel elmondják a jól ismert történet mesés-varázsos verzióját.

Igencsak figyelemre méltó a tizedikes Pusztai Mór rendezése, a *Kétpercesek*. Örkeny után szabadon jár-kezel ez a kompakt, alig húszperces előadás térben és időben: a magyar történelem mindig viharos korszakai meg az éppen emiatt sosem unalmas hétköznapi világ elvont, szimbolikus térben jelenik meg. Egyetlen, méretes fakesztet mozgatnak, emelnek, forgatnak, használnak a fekete ruhába bújt fiatalok, akik anyanyelvi szinten beszélnek az abszurdot. Rövid szkeccsek, gegek és pofás kis jelenetek váltakoznak jó tempóban, biztos ízléssel egymás mellé rendezve. A játszó megmutatják, hogy az értelmező szövegmondás épp úgy sajátjuk immár, mint a koordinált mozgás vagy az intelligens humor színpadi közvetítése. A rendező kötődése és erős vonzalma az abszurd világa iránt mély értésről és valódi irodalmi-színházi érzékenységről tanúskodik: játszóinak a lehető legjobb tanácsot adta, amikor azt kérte tőlük, hogy faarcú, koncentráltan szólaltassák meg a feje tetejére állított világ kacagtató momentumait, miközben az örkenyi szöveg humanizmusa is megjelenik a színen.

A **11.D osztály** mindhárom produkciója női problémákat dolgoz fel, kizárólag női játszókkal a színpadon. A szükségből kovácsolt erény szép példái ezek az előadások: bár megvolt a személyes kedvencem közöttük, az egymásra figyelés, a közös ügy iránti elkötelezettség, a kitűzött cél alázatos, érzékeny megvalósítása összekapcsolja őket.

Zavarba ejtő a *Felhangok (Overtones)* című hosszú jelenet: Alice Gerstenberg jó száz éve, Amerikában írott abszurd egyfelvonásosában két nő küzd, verseng, meccsel a mindvégig láthatatlanul maradó férfi kegyeiért. Ez eddig elég lapos, elismerem, de a két nő csuklójához két hosszú textilszalaggal oda kötözött két belső hang néha meglehetősen mulatságos dialógokba keveredik. Kell némi idő, míg megérti a néző az alapszituációt, ami aztán az obligát perlekedésen, a negédes felszín és a gyilkos indulatoktól fűtött lelkiismeret ellentétének felmutatásán nemigen akar (meg attól tartok, nem is tud) túllépni. A négy játszó a valóban tartott akadályozó körülmények ellenére (asztal, sütemény, székek, kandalló stb.) boszorkányos ügyességgel, komoly koncentrációs képességről és jó ritmusérzékről tanúbizonyságot téve mondja, szavalja, üvölti vagy csicsergi a szöveget; a szöveget, amit ők maguk fordítottak, és ez nagy dolog. A kedélyesen cseverésző, egymást egy kanálnyi teában megfojtani képes „nagyasszonyok” (Antal Rebeka, Nagy Csilla) tökéletes párba leltek a sötét éneiket megjelenítő, kimondatlan vágyaikat világárá kiáltó kamaszlányokban (Lapos Imola, Ménes Emese). Együttlélegzésük emlékeztető: megnéz-ném őket szívesen akkor, amikor egy jó minőségű szöveggel találkoznak.

García Lorca *Bernardája* gyakori választás diákszínjátszó találkozókra: ha egy osztályban sok a női játsszó, óhatatlanul eljutnak arra a pontra, amikor úgy vélik, be kell lépniük a duende világába. Bakos Csinszka rendezése ígéretes kezdeményeket mutat, ám egyelőre nem tud megküzdeni a lorcai szöveg és a magyar (diák)színház valósága közötti sok ezer kilométernyi távolsággal. A drámai fényekkel, koreografált mozgásokkal dúsított előadás rendezője és komoly odaadással játszó közreműködői jól érzik, hogy a stilizálás, a szimbolikus gondolkodás hangsúlyossá tétele jelentené a királyi utat, de a sok szöveg, a börtönszerű háztartáson belüli nyomasztó létezés emberi viszonyokon keresztül megjelenítése érthető módon leköti az energiák jelentős részét. Nem csak itt, a legtöbb előadásnál elkelné némi indulatkezelés: az érzelmi kitörések helyét és időtartamát pontosan be kell lőni, különben óhatatlanul parodisztikus pillanatokhoz vezetnek. Ménes Emese emlékeztet Maria Josefája labilis idegrendszerét fegyverként fordítja a többi generáció női-lányai felé: más szabályok szerint forog körülötte saját mikrovilága. Mindezen kifogásaim ellenére újra mondom: a tizenegyedikesek *Bernardája* heroikus, komoly vállalkozás, a súlyos drámával folytatott küzdelemben ők maradtak felül.

A megjegyezhetetlen, *Ami a végpontok között...* „nem szűntem meg létezni, csak valahogy most egyáltalán nem vagyok” című produkció Gelányi Bence és kilenc tizenegyedikes lány közös munkája. Húsba vág a játsszók komoly igényességgel írott szövegeiből összeálló jelenetsor, és ezt értsük szó szerint: több korosztály népszerű társskereső applikációja, a Tinder, általa pedig a test, az erotika, de leginkább a szexualitás van a középpontban. (Nem csak az: a fiatalok éles szemmel, hibátlan humorérzéssel véleményezik a napi közéletet is.) Igen, veszélyes téma, az olvasó lelki szemei előtt pornográf kibeszélőshow, megkérdőjelezhető ízlésű, frivol jelenetsor képződik meg máris, de itt erről szó sincs. A játsszók és a rendező ragyogó ízléssel, sok humorral, de még több fájdalommal és könnyel számolnak be a virtuális szubkultúra működéséről, hétköz- és ünnepnapjairól. Túlkoros zsűritagként egy felvilágosító órával felért a számomra mindaz, amit és ahogyan mondtak az előadás nagy részében velünk szemben, padokon egymás mellett mozdulatlanul ülő, fekete, kihívó ruhában, vérvörös rúzzsal a szájukon uniformizált lányok. Helyesbíték: épp az a lényeg, hogy mindegyikük más, nagyon más karakter, ami a vállaltan statikus színrevitelben csak még hangsúlyosabbá válik; élmény figyelni, hallgatni, nézni őket, ahogy a mozaikokból, kisebb és nagyobb pofára esésekből és cserbenhagyásokból kibomlik egy össztársadalmi, de legalábbis tíz- vagy százazreket egészen közelről érintő látvány.

Remek bevezetés volt mindez a **12.D osztály**, azaz a végzősök komoly, embert próbáló vállalásaihoz. Családi történetek ezek, igaz, mindhárom esetben mást értünk családon, és máshonnan nézünk a társadalom elemi egységére.

Szintén Gelányi Bence rendezte Hajdu Szabolcs fontos szövegét, az *Ernellák Farkaséknál*. Bevallom, sok kétellyel ültem be az előadásra: de tényleg, ugyan mi közük lehet a tízes éveik végén járó fiataloknak a negyvenes értelmiségi házaspárok életközepi válságához? Az értékelő beszélgetésen világosodtam meg: Hajdu darabja ezeknek a fiataloknak a szüleiről szól, van volt tehát honnan meríteni. A családi összecsordulások, kibékülések, játszmázások, az egymás agyára menő párok, a toxikus pillanatok elől mesevilágba menekülő gyerekek a nézőtől karnyújtásnyi közelségre jelennek meg és telítődnek élettől, gondolatokkal, tapasztalattal. A felnőttek lekettőzve jelennek meg a színpadon, majd szerepet cserélnek, félidőben megújuló energiával ellátva a játékot. Persze, sokat kell még dolgozni azon, hogy ne komor tragédia kerekedjen a jegygyűrűvel megpecsételt macskaegérharcból, időbe telik megtalálni az egyszerű, ejtett, félvállról odavetett mondatok megfelelő hangsúlyát. Meg a sok-sok ki nem mondott, elharapott,

elnyelt, belül erjedő gondolatot is. Akárhogy is: élet- és világismeretről, komoly színészi készenlétről tanúskodó, értékes produkció.

Pozsgai Zsolt *Naplopók* című munkájából, amit annak idején a Móricz Zsigmond Színház felkérésére írt a szerző, Létmányi László rendezett előadást. A híres-hírhedt Négyesy-szeminárium sok-sok férfiból és egy nőből álló, mégis családi hangulatú nappaljaiba és éjszakáiba nyit ablakot a nyugatiáda (copyright Klem Viktor), vagyis a Nyugat folyóirat legendás, a játszóknak számára tankönyvek lapjairól ismerős alakjaiba életet lehelő játék. És tényleg életre kelnek, nem papírmásé figurákat látunk: nem parodizálnak, de nem is akarnak hasonmásversenyen indulni a játszóknak. Helyette érezni a valós elköteleződést, hogy érteni, érezni akarják, kik voltak ezek a férfiak, és a legjobb pillanataikban tökéletesen sikerül az átlényegülés. Az öngyilkosságot fontoló, halálra vált arcú Juhász Gyula (Lugosi Nagy Tamás), a darabos, konok fejű Móricz Zsigmond (Nagy Gergő), a túlérzékeny, madárcsontú Tóth Árpád (Szanka Levente), meg mindük műzsája, az alak- és névváltó Elefánt Olga (Szűcs Ágota). És persze mindenekelőtt és fölött Bodnár Erik Ady Endréje, ez a faragott arcú, klasszikus filmsztárfejjel rendelkező, sűrű nézésekből, árnyékban is izzó félprofilból építkező fiú. A rendezés itt-ott magamutogató, de ez nem baj: a rendező próbálgatja az eszközeit, mindenesetre máris előrébb jár az úton, mint sok más ún. profi társa.

Szintén visszatérő tendencia egy-egy klasszikus regény vagy film színpadi adaptációja a regionális találkozókra. Elejétől végéig elmesélni egy alapvetően más médiumra megálmodott történetet komoly kihívás, érthető ambíció: Nagy Csenge rendezése (*Száll a kakukk...*) tisztességgel teljesíti, amit maga elé tűzött célként, miközben számos rész megoldása erősen vitathatóvá teszi. Az intézetben játszódó történet legfőbb veszélyforrását, ti. a normalitás és örület cseppfolyós határvidékének útvesztőit elegánsan kerüli el az előadás: az uralmi, hierarchikus viszonyokra, Ratched nővér túlhatalmára és McMurphy meccselésére tevődik a fő hangsúly. Kicsit túlteng az üvöltés és a csapkodás, nagy a rendetlenség a színpadon és azon kívül is, másképp mondva: sok rendezői megoldás suta és tétova, de mikor legyen az, ha nem most. Az alapok megvannak, az atmoszféra megszületik, néhány sűrű színészi pillanat is teremődik, most már csak rendet kellene tenni a sorok között. Nincs kétségem, ez is megtörténik a következő években.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsűri: Jászay Tamás, Klem Viktor

MINŐSÍTÉSEK

Adyák 10.D – *Semmi* – arany minősítés

Adyák 11.D – *Felhangok* – ezüst minősítés

Adyák 12.D – *Naplopók* – arany minősítés

Adyák 12.D – *Ernelláék Farkaséknál* – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

Adyák 11.D – *Ami a végpontok között...* – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

Adyák 12.D – *Száll a kakukk...* – ezüst minősítés

10 perc Diákszínpad, Miskolc – *Liliomfi 2.0* – emléklap

Adyák 11.D – *Bernarda* – ezüst minősítés

Adyák 10.D – *Kétpercesek* – arany minősítés

Adyák 10.D – *Szentivánéji álmom* – ezüst minősítés

CSOPORTOS KÜLÖNDÍJ

- *Semmi* – csoportos különdíj az adaptációért
- *Ami a végpontok között...* – csoportos különdíj az eredeti szövegért

EGYÉNI KÜLÖNDÍJ

- *Naplopók, Ernellák Farkaséknál* – színészi különdíj Nagy Gergőnek
- *Naplopók, Ernellák Farkaséknál* – színészi különdíj Szanka Leventének
- *Naplopók* – színészi különdíj Szűcs Ágotának
- *Ernellák Farkaséknál* – színészi különdíj Czibere Annának
- *Ernellák Farkaséknál* – színészi különdíj Molnár Zsófiának
- *Ami a végpontok között...* – színészi különdíj Bujdosó Virágnak
- *Bernarda* – rendezői különdíj Bakos Csinszának
- *Kétpercsek* – rendezői különdíj Pusztai Mórnak – az ODE Táborba meghívást nyert
- legjobb női alakítás: Ménes Emese (*Felhangok, Bernarda*) – az ODE Táborba meghívást nyert
- legjobb férfi alakítás: Bodnár Erik (*Naplopók*) – az ODE Táborba meghívást nyert

RDT 2022

Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátszó Találkozó

Budapest, KIMI, 2022. március 26.

A felelős szerkesztő jegyzete: nagyon ritka esemény, de egyszer már jártunk így. 2019-ben ez szerepelt a DPM 62. szám 39. oldalán: „A 2019. május 11-én a balassagyarmati Mikszáth Kálmán Művelődési Központban tartott, hagyományosan kitűnően szervezett, a csoportok között is rendkívül népszerű közép-magyarországi regionális bemutatóról zsűritagjainktól nem kaptunk elemzést, részletes ismertetőt. All-jon itt a résztvevő csoportok jegyzéke.” És állt...

A KIMI-ben is volt zsűri 2022. március 26-án. A zsűri egyik tagja vállalta, hogy megírja a szakmai beszámolót.

Azt tudjuk közzétenni, ami beérkezik.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

MINŐSÍTÉS

Dózsa 11: *Mara* – rendező: Kocsis Nándor (csoportvezető), Benkovics Sándor, Györke Tímea, Gyarmati Fruzsina – bronz minősítés

G Szektor: *Lélekharang* – rendező: László G. Attila – bronz minősítés

DGyG – 12.E – Díszkosz: *A nagy füzet* – rendező: Benkovics Sándor – bronz minősítés

Tízbé: *Liliom* – rendező: Konczer Kinga (csoportvezető), Benkovics Sándor – ezüst minősítés

Pogácsa az Arénában: *Übüségeink kora* – rendező: Koltai Judit – ezüst minősítés

IMSZ: *PERcek* – rendező: Almássy Bettina – ezüst minősítés

Kodály dráma 11: *Fizikusok* – rendező: Farkas Atilla – arany minősítés

Club Színház BarbekYou diákszínjátszó csoport: *Momo* – rendező: Halász Tibor (csoportvezető) és Bertalan Adrienne – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

PHWI Senior csoport: *Én, a féreg* – rendező: Kiss Péter – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

CSOPORTOS KÜLÖNDÍJ

- *Fizikusok*: a kiemelkedő összjátékért
- *Liliom*: a kiemelkedő összjátékért
- *Übüségeink kora*: a zenei alkotótevékenységért
- *Egyiptom*: zenei különdíj
- *Pygmalion*: a dramaturgiai munkáért
- *Lélekharang*: a dramaturgiai munkáért
- *Momo*: az egyedi atmoszféra megteremtéséért
- *A nagy füzet*: az egyedi mozgásnyelv alkalmazásáért
- Mara: az egyedi térszervezésért

EGYÉNI KÜLÖNDÍJ

- ODE-tábor csoportvezetőnek: Hahn Gergő (*Egyiptom*)
- ODE-tábor színészeknek: Orbán Réka (*Pygmalion*), Szabó Dorottya (*Én, a féreg*)
- Legjobb férfi alakítás: Walsh Gáspár (*Fizikusok*)
- Legjobb női alakítás: Nyári Emma (*Én, a féreg*)

Színészi különdíj

- Magashegyi Nóra (*Lélekharang*)
- Eőri Anna (*Én, a féreg*)
- Bodor Anna Réka (*Momo*)
- Bróder Ferenc (*A nagy füzet*)

RDT 2022

Közép-magyarországi Regionális Diákszínjátzó Találkozó

Fábián Péter

Budapest, Vörösmarty Mihály Gimnázium,
Nemes Nagy Ágnes Művészeti Szakgimnázium,
2022. márc. 31 – ápr. 4.

NNÁ/KIMI 12.B – *Lila ákác* – rendező: Göndör Dávid

Az előadás Szép Ernő színdarabjának részleteit alapul véve beszél a szerelem és a felnőtté válás problematikájáról. A kétszereplős jelenetfűzért dalbetétek tagolják, melyek olykor a szerelem érzésének paródiáiként, olykor pedig épp a szeretett fél iránti vágyódás mélyen átélt lecsapódásaiként jelennek meg. Az előadás motorja mindvégig a két szereplő közötti szerelmi vívódás marad, melyet a két játészó, Göndör Dávid és Garai Lilla megkapó humorral, ugyanakkor mély érzelmi töltettel ábrázol. Kiemelendő az előadás letisztultsága: majdhogynem üres tere nélkülöz mindennemű kisrealizmust, melynek folytán a játék kortalanná és univerzálissá válik. Apró

gyermekbetegségei ellenére – többször van vége, illetve néhol eldöntetlen, hogy komoly, vagy parodisztikus hangvételű-e egy-egy dal előadásmódja – a *Lila ákác* üdeségével, játszóinak koncentrált jelenlétével kimagasló munka.

NNÁ/KIMI 11.B Fehér Brontosaurus – Sakura – rendező: Eck Attila

A japán mesékből építkező előadás sodró lendületével hamar ejti rabul a nézőt: a sziporkázó humorú, harsány jelenetek egymásutánja igazi színházi konfettizápor élményét kínálja. A fokozott tempó, valamint a térkezelés (az előadás mintha nagyobb teret igényelne, mint amiben játszódik) eleinte megnehezíti a kuszának tűnő cselekmény követését, ám az előadás egyharmada környékén minden a helyére kerül: világossá válik, hogy két mese fut egymással párhuzamosan a szemünk előtt. Apró hiányérzetet hagy, hogy bár mindkét történet magával ragadó, párhuzamosaik nem találkoznak a mesélés végtelenjében, és nem kapunk kielégítő választ arra, hogy miért éppen ezt a két mesét mondják el az alkotók. Mindez azonban eltöri a játszóknak mesélőkedve és a döbbenetes közösségi munka mellett. Egy osztálynyi embert látunk végig a színpadon, és nem látni „elcivilkedett”, felesleges pillanatokat – minden játszónak konkrét viszonya van a színpadi történésekkel. A csapatmunka mellett megjelennek bravúros egyéni teljesítmények is. A *Sakura* vérbeli csapatmunka sok zenével és megannyi paralel színpadi történettel, ami egy pillanatra sem hagyja felfedeznivaló nélkül a nézőt.

NNÁ/KIMI 12.B – Endoff – rendező: Zuti Krisztián

Az előadás alkotói nagyot kockáztattak azzal, hogy egy nagysikerű Netflix-sorozatot vettek alapul, ilyenkor ugyanis joggal merül fel a mindenkor színházi filmadaptációkkal kapcsolatos aggály: vajon tud-e többet adni a színpadi feldolgozás az eredetinel? Az előadás első néhány perce azonban minden kételyt eloszlat: az eredeti sorozat szüzséje itt csak ugródeszka ahhoz, hogy a játszóknak saját magukról, pontosabban a családhöz fűződő viszonyaikról beszéljenek. Az előadás autentikusságát az a rendezői lelemény adja, hogy a két főszereplő fiatal, akik világgá mennek hazulról, egyszerre, vagy éppen felváltva többen is játsszák. Ez azt eredményezi, hogy a befogadót nem annyira a történet kezd el érdekelni, hanem az, hogy a fiatal fiú és lány karakterét melyik játzó miképpen jeleníti meg. Így tágul a két világgá ment fiatal története egy egész generáció önvallomásává. Mindemellett az előadás megőrzi az eredeti sorozat karcos fekete humorát, amely alaptónus kitűnő ellenpontjául szolgál az olykor lírai magaslatokba emelkedő monológoknak, melyekben a játszóknak személyes (vagy legalábbis annak tűnő) történeteket mesélnek el a cselekménybe ékelve. Sallangmentes, könnyed játék, kitűnő témaválasztás jellemzi az *Endoff*-ot, melynek minden percéből üvölt, hogy az alkotókat mélyen fűti a téma, amelyről beszélnek.

NNÁ/KIMI 12.B – Exit – rendező: Zuti Krisztián

Az *Exit* Shakespeare *Hamletjét* veszi alapul, ám inkább csak kiindulópontként használja ahhoz, hogy az eredeti műben is felmerülő megannyi problematika és alaphelyzet közül szemezgetve néhányat improvizációk útján dolgozzon fel. Bár az előadás maga nem improvizáció, a jelenetek szövegeinek többségén érződik, hogy rögtönzés útján jött létre. Ez egyfelől nagy erénye az előadásnak, hiszen a „saját nyelvükön” megszólaló fiatalok bizonyos pillanatokban zavarba ejtően hitelesen szólalnak meg, ugyanakkor az egész előadást átható alanyiség olykor a változatos rovására megy. Őszinte pillanatokban nincs hiány, viszont változatos dramaturgiában igen: az egymással lazán összefüggő jelenetek többsége egyritmusú és hasonlóan építkező, amelytől a nézőnek olyan élménye támad, mintha az előadás újra és újra előlről kezdődne. Ezt az érzetet erősítik a ritmustalan átállások is. Mindez azonban mit sem von le az *Exit* legfőbb

érdeméből: az eszköztelen, minden manírt nélkülöző színészi jelenlet magas színvonalú megfogalmazásából.

NNÁ/KIMI 11.B Fekete Brontosaurus – *Crom Cruach* – rendező: Eck Attila

A *Crom Cruach* egy kelta mesét vesz alapul, és meséli újra döbbenetes részletességgel, alázatos játékkal. Az előadás megkerülhetetlen értéke az összművészetiség és az ebből fakadó sokrétű vizualitás: megjelennek benne az árnyjáték, a bábjáték, valamint a táncszínház egyes elemei is. Tovább fokozza a vizuális élményt, hogy a rendező előszeretettel komponál komplex képeket a színpadon (elég csak az egymás ellen vonuló hadseregek zászlós koreográfiával történő meg-elevenítésére gondolni). Azonban mit sem érne e rendezői invenciók sokasága, ha nincs a ját-szók pontos összjátéka, koncentrált jelenlete, amely az egész előadás fő motorjává válik. A ke-sze-kusza, sokfelé ágazó történet azonban nem egyszer mintha ránehezedne a játékra: olykor az egyes szereplőknek nincs idejük „valamilyenné válni”, mert a rengeteg mesélni való nem hagy elég időt a karakterformálásra. A végére már nehéz kibogozni, hogy „ki kit, miért és ho-gyan”, azonban a mese olykor fárasztó labirintusát élménnyé varázsolja a játszóknak üdesége, és az a zavarba ejtő „őserő”, amellyel újrameséli a véres háborúkkal teli, ősi történetet.

Részegek 12.D – *Részegek* – rendező: Tóth Bence Elmó

A *Részegek* színre kívánja vinni Ivan Viripajev nagysikerű darabját, az azonban nem derül ki az előadásból, hogy a merészségen túl vajon mi volt az alkotók célja. Az életlen fókuszról fa-kadó rendezői-színészi eldöntetlenségek egyes jeleneteket nehezen befogadhatóvá, másokat ér-telmezhetetlenné tesznek. Ebből fakad az is, hogy a színészi játék több helyütt nélkülözi a szín-padi jelenletet: a játszóknak egymásból szólalnak meg, inkább olyan, mintha egy előre beállí-tott koreográfiát hajtanának végre. Üdítő kivételt képez ez alól néhány olyan jelenet, amelyben a színészek ösztönösen megtalálják a maguk igazát, és beleállnak abba (ilyen például az isme-retlenül egymásba szerető férfi és nő jelenete, vagy az isten és a részegek kapcsolatáról való filozofálás egyes részei). Az előadás további rákfenéje a térhasználat egyhangúsága: minden jelenet előtt a színészek felsétálnak a színre rendezői bal hátulról, és minden esetben oda is mennek vissza, amittől az egész előadás monotonná válik. Mindezek ellenére megsüvegelendő teljesítmény, óriási szellemi munkával a háttérben.

VMG-KIMI 11.D – *Azért vagyok ilyen, mert így döntöttem* – rendező: Szalai Ádám

A fesztivál egyik legszemélyesebb előadása, amely személyes hangvételnak a tér önmagában melegágyát képezi: középen egy kanapé áll, melyet meghökkentően közről ül félig körbe a közönség. A kanapé előtt egy-másfél méteren zajlik a játék, így hamar megképződik az az intim hangulat, amelyben megszólalnak az improvizációk során született, személyes történetekből, illetve a játszóknak fantáziájából egyaránt táplálkozó jelenetek. A jelenetfűzér talán leginkább a családi élet visszasságait, a szülő-gyerek kapcsolat nehézségeit járja körbe – a bizonytalan meg-fogalmazás onnan ered, hogy nehéz eldönteni, mi áll az egész játék középpontjában. Fiatalokat látunk, amint anyukákat, apukákat, nagymamákat, barátokat, testvéreket, vagy éppen önmagu-kat játszzák sok humorral, közvetlen hangvétellel, a nézőknek való őszinte mesélni akarás sze-mérmetlen gesztusát sem nélkülözve, ami összességében élvezetes előadássá alakul, ám a pon-tosabb fókusz megtalálása nagy segítség lett volna a nézőnek abban, hogy megtudja, a látottakat valójában miért is látja. Az eldöntetlenségből fakadhat a keretjáték bocsánatos sutasága is, mindez azonban mit sem von le a játszókkal való közvetlen találkozás emlékezetes élményéből.

Kakaóscsiga 12.D – *A tavasz ébredése* – rendező: Mezey Gábor

A tavasz ébredése az eredeti mű felvetéseit, hangulatát, és leginkább érzékiségét gondolja tovább a mozgásszínház eszközeivel. Az egész előadást áthatja az erotika, amely azonban nem párosul sem a játszóknak szemérmességével, sem provokatív, ízléstelen túlzásokkal, közönségséggel. Fiatal, tudatosan használt testek mozognak a térben, természetes nőiességgel és férfias-sággal, és kerülnek egymással hol gyengéd, hol érzéki, hol egészen nyers viszonyba. Zavarba ejtő a játszókból áradó érettség és tudatosság – mintha felnőtt férfiak és nők lennének szép, fiatal testekben. Az előadásban hol a részletgazdag, mozgalmas kavalkád dominál, hol az egész színpadot betöltő csoportképek. A szereplők helyenként szövegrészeket is megszólaltatnak, melyek akkor tűnnek működőképesnek, amikor belesimulnak a mozdulatsorokba, és akkor kevésbé, amikor önálló prózai betétként jelennek meg, kissé indokolatlanul. Mindezzel együtt is, *A tavasz ébredése* minden ízében kimunkált, koherens előadás változatos zenei világgal.

VMG-KIMI 11.D – *TeMegEn* – rendező: Meleg Gábor

A *TeMegEn* nyitó jelenetében a fiúk és a lányok a színpad két oldalára állnak, majd felcsendül egy zene, mely alatt besétálnak a térbe, hogy különböző módokon megöleljék egymást – pontos, és egyben szórakoztató nyitány ez, mely kijelöli, hogy miről fog szólni az előadás: a fiú-lány, férfi-nő kapcsolatokról. Ezután záporozni kezdenek az egymással kezdetben lazán, majd egyre inkább összefüggő jelenetek, melyek a játszóknak improvizációi alapján születtek. Ezek többségében valóban szerelmi témákkal foglalkoznak, ám a nézőnek többször támad olyan érzése, mintha egy-egy probléma a levegőben maradna: több jelenet csattanó nélküli skicc marad, ami a mélyebben kidolgozott epizódok rovására megy. A nézői figyelem nem egyszer elfárad, mire a sok félkész etűd közt felragyog egy-egy érvényes, jól végiggondolt jelenet. A befogadást tovább nehezíti, hogy minden jelenet végén sötét lesz, majd átállás következik, és újra feljön a fény – ez nem kívánt monotonitást eredményez. Ugyanakkor kiemelendő a játszóknak játékkedve, és a tény, hogy ezeket az olykor nagy tételekkel operáló jeleneteket (többek között egy magzat-elhajtási dráma kezdeménye!) ők maguk szerették volna színházilag feldolgozni. A jelenetek megrostálásával, valamint a fénydramaturgia és az átállások újragondolásával könnyen megoldható, hogy a *TeMegEn* könnyedebben tudjon szólni arról, amiről szeretne.

VMG-KIMI 12.D – *Szarvaskirály* – rendező: Perényi Balázs

A *Szarvaskirály* klasszikus drámát újra mesélő előadás, s mint ilyen, egyedülálló a fesztivál epikus műveket dramatizáló, illetve az improvizációkból táplálkozó produkciói között. A játszóknak teljes szerepíveket visznek végig magas színvonalon. Külön színészi kihívás, hogy a komédia cselekménye szerint egy különleges varázslat segítségével bizonyos szereplők képesek átköltözni egymás testébe, így a darab során többször is előfordul, hogy egy-egy játész a testét és a lelkét kölcsönzi olyan szereplőnek, akit korábban más játszott. Az előadás legélvezetesebb része, ahogyan a néző végigkíséri, hogy a szereplők miképpen játsszák el egymást. A játszóknak végig lubickolnak a helyzet- és jellemkomikumban, ugyanakkor a harsány komédiázás nem veszi el a játék tétjét: életek mennek tönkre, szerelmek születnek és kerülnek végveszélybe a szemünk előtt. Olykor nem érteni, hogy egyes játszóknak mit mondanak, ami a szövevényes színdarab követésének szempontjából fajsúlyos probléma, de ez sem akadályozza meg, hogy komplex színházi élménnyel legyünk gazdagabbak.

Golimár 12.D – *Aludjunk!* – rendező: Buzási Kamilla

Buzási Kamilla drámája családi történetet jár körbe: egy fiatal testvérpár úgy dönt, elköltözik otthonról, mert nem tudják tovább elviselni, ahogyan szüleik megrontják az életüket. A felvetés

éles és önazonos, azonban a szöveg és maga az előadás is mintha elveszne a részletekben. Egész történet-szálak tűnnek feleslegesnek a kibontani kívánt problematika szempontjából, többet tudunk meg a szülők szennyes titkairól, illetve egy mellékszereplőnek tűnő pszichológus jellemtelenségeiről, mint a főszereplőnek szánt testvérpárról, és mindenekelőtt annak fiú tagjáról, aki gyakorlatilag végigalussza a cselekmény nagy részét. Amikor a fiú felébred és belép a történetbe, amelynek elvileg központi figurája, az előadás rögtön mederbe kerül, és a nézői kíváncsiság is felélénkül, ám amikor visszaalszik, a közönség érdeklődése is inkább udvariasba csap át, semmint zsigeribe. Az *Aludjunk!* dramaturgiai zsákutcai ellenére is tiszteletre méltó munka: egy fiatal drámaíró maga köré játszókat szervezett, és eljátszottak együtt egy történetet arról, ami foglalkoztatja őket – nagy színházi alkotók élettrajza szokott így kezdődni...

ságzoM 11.D – Tizenhét – rendező: Mezey Gábor

A *Tizenhét* szabad asszociációkra épülő mozgásszínházi előadás. A kizárólag lányokból álló csapat megkapó pontossággal és irigylésre méltó szemérmertlenséggel veti bele magát a legkülönbözőbb zenei aláfestésekkel operáló mozgásszínházi etűdökbe. A lányok közül többen, akik korábbi előadásokban halk szavú, kissé visszahúzódnó lénynek tűntek, itt kész nőként jelentek meg, olyan zsigeri vadságot vagy épp érzéki gyengédséget, esetenként üde játékosságot produkálva, amelyet prózai szerepeikben még kevésbé tudtak artikulálni. Természetesen az etűdsorban akadt olyan is, amely statikusságával kevésbé adott teret a játszóknak megmutatkozásának, de összességében kijelenthető, hogy a *Tizenhét* koncentráltságával és szabad játékosságával egyedülálló színfoltja volt a fesztiválnak.

Tarr Béla 12.D – Kórterem – rendező: Medgyessi Lili, Regős Marcell

Medgyessi Lili és Regős Marcell közös rendezése a mai magyar kórházi állapotok keserű szatírájaként aposztrofálja magát. A témaválasztás bátorsága és hiánypótló jellege vitathatatlan, azonban a színpadi megvalósítás eldöntetlenségei arról tanúskodnak, hogy az alkotók nem tisztázták pontosan, hogy mit és hogyan szeretnének kritizálni ebben az abszurd hajló szatírában. A legnagyobb probléma, hogy a színpadi történeteknek gyakorlatilag nincs téje: a betegek (egy kivételével) nem is különösebben betegek, a nővérek csak panaszkodnak és gorombáskodnak a betegekkel, akik visszagorombáskodnak nekik. Néha bejön a kórterembe (ahol a betegek nem ágyakon fekszenek, hanem műanyag székeken ülnek) egy főorvos is, akinek van néhány bunkó, cinikus megjegyzése a többi szereplőhöz. A szándék érthető: értékvesztett világot kívánnak megmutatni az alkotók, de mivel ebben a világban senkinek nincs viszonya a másikhoz, és egyik szereplőért sem lehet igazolni, mert mind ellenszenves és érdektelen, a nézőnek inkább az a benyomása támad, hogy ha ennyire értéktelen betegek és dolgozók vannak a magyar egészségügyben, akkor úgy kell nekik. A darab utolsó jelenetében belép a felsőbb hatalom embere, aki karmesterként a betegek jajgatását vezényelve komponál groteszk kórust – invenciózus, hatásos lezárás volna ez, ha lenne mit lezárni. Az alkotókban ott van a potenciál, a kreativitás és a közlésvágy, ami még a félresiklott végeredményen is átsugárzik.

Pap Gang 11-12.D – Einstead – rendező: Pap Gábor

Az *Einstead* afféle zenés performansz, legalábbis valahol a színházi előadás és a teátrális elemekkel operáló koncert határán egyensúlyoz. A különleges műfaj autentikus hangulatot kölcsönöz az egész történetnek: egy osztályteremben zsúfolódunk össze, és egészen közről kísérhetjük végig, amint a játszóknak hol színészként, hol zenészként, hol mindkettőként avatnak be minket groteszk-fantasztikus meséjükbe. Az történik ugyanis, hogy egy lakásban a háztartási

gépek életre kelnek, elüldözik az embereket, majd ők maguk is emberré lényegülnek. Felvillanyozó felvetés sok humorral, játékos megoldásokkal. Az örömmel – mert az előadás tetemes részében ez történik – olykor ötletes dialógok szakítják meg, melyekben hol egy vécé beszélget egy hajszárítóval, hol egy csaptelep egy tévével. Mókás játék, üde bájjal fűszerezve. Az egész vállalkozás talán nem is akar több lenni egy kis önfeledt együttlétnél sok zenével és egy huncut alapötlettel, ami mégis hagy maga után némi hiányérzetet a nézőben. Már csak azért is, mert az alapötlet olyan izgalmas és gondolatébresztő, hogy az emberben felébred a kíváncsiság, hogy ebből vajon még mi sült ki?

VMG-KIMI 12.D – *Sok ilyen szép nap* – rendező: Blahó Gergő

Az előadás improvizációk alapján született, azonban két klasszikus abszurd dráma alaphelyzetét veszi alapul: Mrożek *Mulatság* és Beckett *Godot-ra várva* című drámájait. Egy baráti kör vár valakit, akinek ma van a születésnapja, és ennek öröme meglepetésszerűen készülnek neki, ám az ünnepektől sehogy sem akar megérkezni, ezért a várakozás egyre terhesebbé válik a várakozóknak. Plasztikus a díszlet: a földön lufik, hátul közepén egy hosszú asztal, amely Leonardo *Az utolsó vacsora*-ját idézi, az asztal mögött pedig egy áttetsző fólia, mely mögé akkor oszonnak be az ünneplők, amikor azt hiszik, megjött az ünnepektől. Ebben a térben kitűnően lehet várakozni: asztalnál unatkozni, lufikkal játszani, és az ajtóban lesni, hogy mikor jön a születésnapos. A várakozó sokaság tagjait fokozatosan megismerjük: látunk majdnem-leánykérést (az előadás egyik legkiemelkedőbb pillanata!), szerelmi vívódást és persze az unatkozás örökösen visszatérő motívumát. Az unalomba olykor a néző is belesüpped, mert nem mindig tudni, hogy a sok nem-történés mögött mik a belső történések a szereplőkben. Aztán, amikor egy-egy zárt jelenetet pontosan és mély átéltséggel eljátszanak, az előadás is megtalálja magát és érdekfeszítővé válik. A hullámozó nézői figyelem háttérében bizonyára egy rendezői bizonytalanság áll: mintha nem lenne pontosan eldöntve, hogy a várakozás maga az előadás témája, vagy a várakozás csak egy feszült alaphelyzet, és a fókusz a várakozók közötti emberi viszonyokon van. Ezzel együtt is a *Sok ilyen szép nap* sikeres és gigantikus színházi vállalkozás, melyben közel egy tucat játékos ad tanúbizonyságot a színpadi létezésben való mély jártasságáról.

NNÁ 12b mozgásműhely – *Madaram senki* – rendező: Herold Eszter

A *Madaram senki* nagyszabású táncszínházi előadás, melyben egy csapat fiú és egy csapat lány táncolja-mozogja el a szerelem és a szabadság viszonyának feloldhatatlan ellentéteit. Az előadás bátran ötvözi a különböző táncokat és a mozgásszínházi elemeket, és magától értetődő könnyedséggel mozgat meg nagy tömegeket – az előadást ugyanis majd egy teljes osztály játssza. A tömegjelenetekben olykor elkapni civil pillanatokat, egy-egy apró, hibás mozdulat szemérmes korrekcióját, de összességében az egész produkciót elmélyült koncentráció jellemzi.

NNÁ tánctagozat – *Boldog nyárfalevél* – rendező: Vidané Szent-Ivány Kinga

Ebben a táncszínházi, prózai elemekkel is dolgozó előadásban az alkotók egy szerelem megszületésének pillanatát kísérlik megragadni, és teszik ezt – zsenge korukhoz képest – meglepően magas színvonalon. A főszereplő lány és fiú találkozása során csak néhány tömönlat hangzik el, mégis a gesztusok pontossága, a játék sallangmentes letisztultsága és érzelmi töltöttsége, mely ugyanakkor humorral párosul, bravúros teljesítmény két tizenéves fiatalembertől. Kettejüket nézve alighanem minden nézőben újraéledt a remény, hogy létezik tiszta szerelem. A szerelem szárba szökkenéséhez azonban elengedhetetlen az a miliő, amit a lányokból összeálló táncos biztosít kimunkált koreográfiával. A *Boldog nyárfalevél* egyetlen hiátusa a rendkívüli rövidség: a néhány meghitt, magával ragadó pillanat után, amikor a néző már behelyezkedett

a darab hangulatába, és beleszeretett a két fiatalba, akik olyan átható, tiszta tekintettel néznek egymás szemébe, máris feljön a nézőtéri fény, és jön a tapsrend. Alighanem egyként sóhajtott fel a közönség: Bárcsak nézhettük volna még!

NNÁ tánctagozat – *Don't look* – rendező: Gera Anita / Asztalos Dóra

A *Don't look* a Netflix *Ne nézz fel!* című filmjéből merített ihletet, hogy aztán teljesen elrugaszkodva a film cselekményétől, mindössze egyetlen, lényegi motívum felnagyítására összpontosítson: az agresszió jelenségére. A gépzenére rendszerint repetitíven mozgó testek valóban plasztikus megjelenítői voltak az agresszivitásnak, és az azzal kéz a kézben járó elidegenedettség-érzésnek. A pontosan végrehajtott koreográfia és a szemmel láthatóan tudatos testhasználat ellenére az előadás egésze nehézkesen találja meg az utat a nézők felé, ami elsősorban a játszóknak szemérmességéből fakad: mintha nem mernék átadni magukat a játéknak, mintha jól kidolgozott és begyakorolt mozdulataikat nem mernék igazán megmutatni. Holott szerénységre, szeméremre semmi okuk: süt róluk a tehetség.

NNÁ/KIMI 12.B – *Boldogtalanok* – rendező: Zuti Krisztián

A *Boldogtalanok* az egész fesztivál talán legmerészebb vállalkozása: tizenévesek játsszák el Füst Milán drámáját. Az előadás arról tanúskodott, hogy a nem mindennapi vállalkás sikerrel járhat, hiszen a nyitó jelenetben a játszóknak olyan nyers és szikár színpadi jelenléttel operáltak, ami komplex színházi élményt ígért. Ez a koncentrált jelenlét a későbbiekben is megmaradt, ugyanakkor nem jelentek meg újabb árnyalatai a játszóknak részéről, amiktől a jelenetek hangvétele kissé egysíkúvá vált. A befogadást tovább nehezítette, hogy bizonyos kulcsjelenetektől hiányzott a fordulatok megélésére szánt idő, másutt pedig egy-egy nagy jelentőséggel bíró fél mondat pasztell megfogalmazása akadályozta a szereplők sorsának mélyebb megértését. Rendezői tétovaságot sugallt a térkezelés is: a színpadon berendezett szobát hol a kisrealizmus szabályai szerint használta az előadás, hol felrúgva saját szabályrendszerét stilizált helyszínekkel és játékmóddal kezdett el operálni, amely stílustörés nem kapott egyértelmű indoklást. A *Boldogtalanok* nagy erénye a színészi alakításokban rejlik: néhol még kissé kamaszosan, de megannyi hiteles pillanatot megteremtve játszották végig a magyar drámairodalom egyik legbonyolultabb darabját.

NNÁ/KIMI 12.B – *Gyökerestől* – rendező: Zuti Krisztián

A Csehov-drámákat improvizációkkal feldolgozó *Gyökerestől* alighanem a fesztivál legnagyobb színészi-rendezői teljesítménye. A több mint kétórás előadás során a *Sirály* és a *Platonov* emblematikus jelenetei születnek újjá úgy, hogy az alkotók kitűnő ízléssel igazították hozzá saját korosztályukhoz azokat. Nehéz bárkit is kiemelni a játszóknak közül, mert mindenkinek volt legalább egy (de inkább több!) olyan színészi pillanata, amelyért önmagában megérte végig nézni a kortárs Csehov-eposzt. Pontosán elemzett, önazonosan játszott jelenetek, olvasható viszonyok, hitelesen ábrázolt érzelmek, nagy amplitúdójú színészi váltások, nagyszerű közösségi és egyéni teljesítmények – az alkotók ebben az előadásban felvonultatták a jóféle színházcsinálás alapvető kellékeit. Akadtak persze olyan momentumok, amelyek kevésbé tűntek hitelesnek (főként a tömegjelenetek esetében volt érzékelhető némi „üresjárat” néhány szereplőnél, és több esetben lehet vitatkozni egy-egy szerepelemzés helyenkénti felszínességével), mégis: a *Gyökerestől* messze túlmutat egy diákszínjátszó előadáson, professzionális színészi eszközökkel kísérelte meg, többnyire lebilincselő sikerrel.

NNÁ/KIMI 12.B – *Szutyok* – rendező: Pálya Pompónia

Pintér Béla *Szutyok* című szatírája telis-tele van színészi jutalomjáték szerepekkel, és a benne sorjázó tragikomikus szituációk és színpadi helyzetek is olyan jól játszhatók, annyira színész-szájra íródtak, hogy az már szinte veszélyes. Könnyű belesétálni abba a csapdába, hogy a hamar elérhető komikus hatás kedvéért lemondunk a szerepek mélyén megbúvó emberi drámák megformálásáról, és ez a veszély különösen fennáll, ha a darabot fiatalok viszik színre. A *Szutyokból* készült előadás azonban bölcsen kikerüli a csapdát, sőt: a tragikum néhol még erősebben kiüt-közik, mint a felszínen fecsegő komikum, ami nemcsak a darab mély ismeretéről tanúskodik, illetve pontos színészvezetést jelent a rendező részéről, hanem olyan színészi érettséget sejtet, főként a két női főszereplő esetében, ami egészen zavarba ejtő. A kiegyensúlyozott színészi teljesítményekhez képest jelentéktelennek tűnnek azok az apró ritmushibák és szövegghúzásbéli logikátlanságok, amelyeket szóvá tenni csak az fog, aki keckeckedni akar. Én is csak azért teszem, mert zsűriként ez volt a feladatom.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsűri: Fábíán Péter, Szvorák Zsuzsa, Uray Péter

MINŐSÍTÉSEK

- *Kórterem* – Tarr Béla – rendező: Medgyessi Lili, Regös Marcell – emléklap
- *Aludjunk!* – Golimár – rendező: Buzási Kamilla – bronz minősítés
- *Részegek* – Részegek 12.D – rendező: Tóth Bence Elmó – bronz minősítés
- *Einstand* – Pap Gang – rendező: Pap Gábor – ezüst minősítés
- *Azért vagyok ilyen, mert...* – VMG 11.d – rendező: Szalai Ádám – ezüst minősítés
- *TeMegÉn* – VMG-KIMI 11.d – rendező: Meleg Gábor – ezüst minősítés
- *Don't look out* – 11.a Tánctagozat – rendező: Gera Anita / Asztalos Dóra – ezüst minősítés
- *Crom Cruach* – NNÁ/KIMI 11.b Fekete Brontosaurus – rendező: Eck Attila – ezüst minősítés
- *EXIT* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián – ezüst minősítés
- *Boldogtalanok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián – ezüst minősítés
- *Tizenhét* – ságzoM – rendező: Mezey Gábor – arany minősítés
- *Sok ilyen szép nap* – VMG 12/D – rendező: Blahó Gergő – arany minősítés
- *A tavasz ébredése* – Kakaócsiga – rendező: Mezey Gábor – arany minősítés (az Országos Diák-színházi Fesztiválra meghívást nyert)
- *Szarvaskirály* – VMG 12/D – rendező: Perényi Balázs – arany minősítés
- *Madaram senki* – NNÁ 12b mozgásműhely – rendező: Herold Eszter – arany minősítés
- *Sakura* – NNÁ/KIMI 11.b Fehér Brontosaurus – rendező: Eck Attila – arany minősítés
- *ENDOFF* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián – arany minősítés (az Országos Diák-színházi Fesztiválra meghívást nyert)
- *Boldog nyárfalevél* – 10.a Tánctagozat – rendező: Vidáné Szent-Ivány Kinga – arany minősítés
- *Lila ákác* – rendező: Göndör Dávid – arany minősítés (az Országos Diák-színházi Fesztiválra meghívást nyert)
- *Szutyok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Pálya Pompónia – arany minősítés
- *Gyökerestől* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián – arany minősítés (az Országos Diák-színházi Fesztiválra meghívást nyert)

KÜLÖNDÍJ

- közösségépítő munkájáért: Meleg Gábor
- tér- és eszközhasználat sokszínűségéért: *Crom Cruach* – NNÁ/KIMI 11.B Fekete Brontosaurus – rendező: Eck Attila

- különleges látványvilág megteremtéséért: *Sok ilyen szép nap* – VMG 12/D – rendező: Blahó Gergő
- a személyes hangvételi drámai megvalósításért: *Azért vagyok ilyen, mert...* – VMG 11.D – rendező: Szalai Ádám
- zenei közreműködéséért: D'Agosto Franco
- legjobb diákrendező: Göndör Dávid (*Lila ákác*)

SZÍNÉSZI KÜLÖNDÍJ

- László Sarolta Gyopár – *Boldogtalanok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Beke Marcell – *Boldogtalanok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Buzási Kamilla – *Sok ilyen szép nap* – VMG 12/D – rendező: Blahó Gergő
- Hegyi Marcell – *Sok ilyen szép nap* – VMG 12/D – rendező: Blahó Gergő
- Király Marcell – Szarvaskirály szerepéért – *Szarvaskirály* – VMG 12/D – rendező: Perényi Balázs
- Fóti Lola – Angéla szerepének megformálásáért – *Szarvaskirály* – VMG 12/D – rendező: Perényi Balázs
- Nagy Júlia Boglárka – Smeraldina szerepéért – *Szarvaskirály* – VMG 12/D – rendező: Perényi Balázs
- Pohl Boglárka – a vak lány megformálásáért – *Sakura* – NNÁ/KIMI 11.b Fehér Brontosaurus – rendező: Eck Attila
- Agócs Attila – a hegy démona megformálásáért – *Sakura* – NNÁ/KIMI 11.b Fehér Brontosaurus – rendező: Eck Attila
- Pécsi Dóra – Barka szerepének megformálásáért – *Boldog nyárfalevél* – 10.a Táncszázados – rendező: Vidáné Szent-Ivány Kinga
- Ozwald Damián – Tódor szerepének megformálásáért – *Boldog nyárfalevél* – 10.a Táncszázados – rendező: Vidáné Szent-Ivány Kinga
- Násztor Eszter – Irén szerepének megformálásáért és az *EXIT*-ben nyújtott alakításáért – *Szutyok* / NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Pálya Pompónia; *EXIT* / NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Roznár Ágnes – Rózsi szerepének megformálásáért – *Szutyok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Pálya Pompónia
- Sipos Zénó – Attila szerepének megformálásáért – *Szutyok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Pálya Pompónia
- Beale Emma – Alina szerepének megformálásáért – *Gyökerestől* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Benkovits Szonja – Nadja szerepének megformálásáért – *Gyökerestől* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Anderson Jázmin – Liza szerepének megformálásáért – *Gyökerestől* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Csonka Benedek – Andrej szerepének megformálásáért – *Gyökerestől* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Bóti Kira – különleges komikai karakterek megformálásáért – *Boldogtalanok* – NNÁ/KIMI 12.b – rendező: Zuti Krisztián
- Regős Marcell – különleges komikus karakter megformálásáért – *Szarvaskirály* – VMG 12/D – rendező: Perényi Balázs

ODE-tábori meghívás

- Buzási Kamilla – rendezői munkájáért
- Beale Emma – színészi különdíj
- Hegyi Marcell – színészi különdíj

Fülek – Szvorák Zsuzsa meghívása

- *Sakura* – NNÁ/KIMI 11.b Fehér Brontosaurus – rendező: Eck Attila
- *Tizenhét* – ságoM – rendező: Mezey Gábor

✱

RDT 2022

Dél-dunántúli Regionális Diákszínjátszó Találkozó

Farkas Atilla

Pécs, 2022. április 1-2.

Szinimínisz: *Elefántbaby* – rendező: Szabó Márk József, Szabó, Zsolt

A fesztivál rögtön bevitt minket az emberi létezés sűrűjébe. Brecht-darab, igazi brechti színház, fiatalok prezentálásában. És gyönyörűen működik a dolog. Nézőként meg vagyok szólítva, kényelmetlen helyzetbe vagyok hozva, örvendek és elszomorodom, miközben a történet szépen bontakozik. Az ígéretes lendület viszont az előadás előrehaladtával egyre jobban elfogy, és a játékidő hetven percének végére már csak a fiatalemberek teste és Brecht mondatai maradnak a színpadon. A csapat gyönyörű munkát végzett, talán a fa lehetett nagy, amibe a fejszéküket vágták, vagy az idő kevés, amíg a fa el nem fejszélődik.

11.C Müszi: *Mert a Béres azt mondta* – rendező: Herczeg Adrienn

Miért a cím? – kérjük a csapatot és mondják is, hogy mert miért ne. Gondolták, majd kimagyarázzák, ha nagyon muszáj. Szép, letisztult, világos és erős színházat láthattunk harminc percben tettvágytól sugárzó kamasz szemekkel, ami igen jóleső élmény volt. Ami számomra nem annyira esett jól, az a gondolat, a folyamat, az elmerülés, a tanulás. Ügyes csapat, ügyes rendező, ügyes előadás. Ennél sokkal több minden történhetett volna abban a harminc percben a nézőkkel, illetve ebben a tanévben a fiatalokkal. Mindenesetre a képzést dicséri, hogy az etűdsorból több mozzanat is valódi drámai hatást volt képes elérni, ami szép teljesítmény.

Kodály 9: *Bűnösségesség* – rendező: Gál Éva

Vegytiszta diákszínjátszás, fékevesztett tombolás és tartalmi fegyelem. Mert hát végső soron kit nevezünk bűnösnek? Persze felnőttkorunkra már megbarátkozunk a bűn relatív természetével, de az előadás szereplői épp azt az életkori „sajátosságot” mutatták meg, amikor elkezd felderengeni előttünk, hogy számos szabály bizony csak betokosodott szokásjogon és poros tekintélyelvűségen alapul. És ez nincsen jól. Az előadás rövid, velős, szégyentelenül vicces és mélyen emberi. Huszonvalahány kisgimnazista mozgott együtt olyan módon a színpadon, amit ma már igazán ritkán látni.

SZM H2OPOK: *Mit, hol?* – rendező: Kutnyánszkyé Bacskai Eszter

A nagyszínpadon a nézőtérrel élénk Beckett abszurd világa, gimnazisták interpretációjában. A csapat friss, a közös ritmus még nem alakult ki, de az ötletek már szépen záporoznak. Érződik a csoportból a tenni akarás, önmagam feltárásának és megmutatásának vágya, a humor

iránti éhsége. Mégis, ez az abszurd mintha az ellenkező hatást érte volna el a csapatnál. Nem tudtak elég felszabadultak lenni, a fordulatok nem voltak eléggé merészek, az előadás összességében nem lett eléggé pofátlan.

Duhajkodály: *Nőkről, nőknek, nőktől* – rendező: Gál Éva

A Gál Éva-művek sorrendben második darabja (a találkozón összesen négy előadása volt Évának) idősebb, de létszámában nem kevesebb játszót sorakoztatott fel. Színjátszó csoportok klasszikus jelensége, hogy a fiúk száma elenyésző (egy a húshoz), így a témakijelölés gyakran a nőiség kérdése felé indul. A témára improvizált etűdsor ebben az előadásban már történeté állt össze, de megtartotta az etűdök frissességét és arcátlan humorát. Már keresi a színházi drámai pillanatokat, de úgy istenigazából nem találja meg. A *Liliom* és a *Sirály* szolgáltat vendégszöveget a darabhoz, amit szépen be is illesztenek. Pedagógiaileg példás munka, ahogy az idősebbekkel dolgozik a rendező: a színházban jobban elmerülnek, a színészi alakítás komplexebb formáit keresik.

Nevkogetto: *Újembergyűlölő* – rendező: Szabó Zsolt

Bensőséges térbe érkezünk, próbaterem. A várakozás betelíti a szobát. Megérkezik a banda első tagja, várunk. Lassan, nagyon lassan összejön a társaság és kezdetét vehetné a próba. De sajnos nem történik meg, amire mindannyian készültünk. Később kiderül, hogy a csoport saját történetét dolgozta fel a szobaszínházi produkcióban. Végignézhattuk, ahogy összekovácsol egy csapatot a csapattársak hiánya. A kitartás győzelme, az együttlét megtartó ereje, ez sugárzik a produkcióból. A bepróbálatlanság érződik, de a gondolat és a tapasztalat, ami minden játszót áthat, átütő erővel érkezik meg a befogadókhoz – hozzánk. Igazi emberi találkozás ez nézők és játékosok között, nem elhanyagolható terápiás hatással összeadódva.

Kodálytáncoselit: *Britny* – rendező: Gál Éva

A találkozó egyetlen tisztás táncos produkciója. Ismét sajátos elbeszélési technikával találkozhatunk. Britney Spears, a megtépázott popsztár életéből látunk képsorokat a kivetítőn, majd fiatal emberek mozdulatai mesélik el a gyereksztár széthullásának történetét. Egyszerre gyönyörű és szívbemarkoló, ahogyan minden perccel egyre közelebb kerülünk ennek a tőlünk oly távoli életnek a tragédiájához. Ahogy a táncosok valóban elfáradnak, és elgyötört tagjaikat kényszerítik az energikus, megnyerő, szexi és mosollyal teli jelenlétre, abban tapinthatóan megjelenik a celeblét abszurditása. Nem lehetsz lehangolt, nem lehet mosoly nélkül létezni. Te vetted fel ezt a szerepet, és most tartozol a rajongóidnak azzal, hogy sosem lépsz ki belőle. Igazán üdítő és felemelő volt a színházi hatás másfajta megközelítése. Az eszünkkel az első pillanattól megértettük, hogy mit akar elmondani az előadás, és a végére a zsigereinkben, a szívünkben is megmozdult ez az egyszerű gondolat, így érve el teljes, katartikus hatást.

Leőwey: *Egy ház, két család* – rendező: Kocsis Zsófia és Tölgyfa Gergely

Szűk térben, hangszerekkel megpakolt asztal körül ül egy marék, közlésvágytól nyugtalan tinédzser. A levegő szinte szikrázik a dráma ígéretétől. A történet elindul, gépi hangon beszél a hangfalakból valaki, a fiatalok játszani kezdenek, életre hívnak egy történetet, amiben felelsz vagy mersz játékot játszanak a közreműködők. Az előadás időtartama több egy óránál, és sajnos a készülletlenség most nagyon zavaróvá válik. Értem, hogy mi volt a cél, mi volt a gondolat és a szándék szépsége megragadó, de a játékosok elfáradása, bizonytalansága, a szerkesztés ad hoc jellege miatt nem valósul meg az előre felrajzolt célokból szinte semmi. Remélem, legközelebb néhány nappal több idő jut a színpadra állításra, mert a potenciál megdöbbentően nagy a csoportban. Kíváncsivá tettek.

12.C Müszi: *Gomoly* – rendező: Ákli Krisztián

Hol a hiba? Én vagyok a hülye, vagy a világ az? Miért vagyok képtelen boldognak lenni? Gyönyörűen univerzális kérdések ezek, melyeken kamasz korunktól fogva akár életünk végéig is lamentálhatunk, igazán megnyugtató választ semmiképpen sem találhatunk. Épp ezért kiváló kiindulópont egy előadás létrehozásához. A végzős művészetis fiatalok pedig olyan élettapasztalattal, színházi felvértezettséggel mesélik el ezt az egyébként rendkívül nehéz történetet, hogy az a legnagyobb társulatoknak is becsületére válna. Okos és tartalmas térhasználattal, tűpontos ritmusérzéssel, a hatásvadászattól sem visszariadó, mégis minden pillanatban izléses zenehasználatnál megközelítőleg hibátlan előadással indíthattuk a találkozók második napját.

Sziniminisz: *Schrödinger báránya* – rendező: Szabó Márk József

Nem tudhatom, hogy a macska él-e vagy halott a dobozban. Egészen addig a pillanatig, amíg ki nem nyitom a dobozt. Elképzelhető, hogy éppen az én tettem – az ti., hogy kinyitottam a dobozt – dönti el, hogy milyen állapotban találok a képzeletbeli macskát. Hihetetlenül összetett probléma. Vajon létezik-e objektív valóság? A befogadás mennyire formálja a valóságot? Merész húzással indít a produkció – összekapcsolja ezt a gondolat kíséreltet Antoine De Saint-Exupéry klasszikusával. Milyen típusú emberek vesznek körül bennünket? Mennyiben befolyásoljuk az ő viselkedésüket a jelenlétünkkel? Skandináv krimibe illő nyomozás indul a fiatalok saját *A kis herceg*-interpretációiból, amit becsülettel, erővel és örömmel mondanak el. Talán egy dramaturgiai olló még hiányzott ahhoz, hogy színházilag is olyan erő jelenjen meg, mint ami tartalmilag és pedagógiailag átszötte a produkció létrejöttét.

Berzebug: *Krindzs* – rendező: Hornok Máté

Bizonyára nem véletlen, hogy nincs igazán jó fordítása ennek a szónak, és így, eredeti alakjában kezdtük el használni. Van benne viszolygás, félelem, undor, ijedtség, távolságtartás, rossz értelemben vett furcsaság, miközben ezeknek az egyértelműen negatív érzelmeknek van valami barátságos felhangja is. Én legalábbis valahogy így értelmezem. És szerintem az előadás is így tette. Krindzs helyzeteket figyelhettünk meg, időnként krindzs embereket is láthattunk. Egyfajta látkép volt ez arról, milyen betegségeket diagnosztizál a fiatal ember az őt körülvevő társadalomban. Különösen értékes az ilyen munka, hiszen a kamasz részben attól is kamasz, mert még friss szemmel látja a betokosodott szabályok értelmetlenségét. Természetes, hogy meg akarja változtatni azokat. Csakhogy mivel a társadalom szemében ő még csak gyerek, nem veszik komolyan. És ez jogos frusztrációt, jogos haragot vált ki. És pontosan ez a harag jelenik meg az előadásban. Maga a kész színházi darab még nem elég letisztult, nem elég kiforrott, de a tartalom tökéletesen a helyén van: erről a pontról a színházi részeket kiigazítani már a kisebb munka.

Kodály 10: *ÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁÁ!* – rendező: Gál Éva

A Kodály Gimnázium középső korosztálya szintén ellép az impulzusszerű etűdrendszerrel, hogy nekivágjon egy történet elmesélésének. A betűs emberek összefonódó sorshálózata bontakozik ki, egy élet története. Embereink egy elképzelt vallás mentén görgetik életüket, megtagadva ennek minden örömét és keservét. Ahogyan mások reagálnak a vallásosságra (egy apuka kiabál a lányával, hogy miért Istennek köszöni a vacsorát, amikor ő dolgozott meg érte), vagy ahogy az élet elveszett pillanatában megtartó erőre találhatunk egy vallási közösségben. Az előadás hossza itt is kissé túlméretezett, de a tartalom, amit érint, a folyamat, amin a fiatalok végigmentek, csillogó értéket mutat fel.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsűri: Bakos-Kiss Gábor, Farkas Atilla, Szabó Vera

MINŐSÍTÉS

11C MÜSZI – *Mert a Béres azt mondta* – arany minősítés

12C MÜSZI – *Gomoly* – arany minősítés

Kodály 9 – *Bensőségességes* – arany minősítés

Szinimínisz – *Elefántbaby* – ezüst minősítés

Szinimínisz – *Schrödinger báránya* – ezüst minősítés

Duhajkodály – *Nőkről, Nőknek, Nőktől* – ezüst minősítés

Kodálytáncoselit – *Britny* – ezüst minősítés

SZM H2OPOK – *Mit hol?* – bronz minősítés

Kodály 10 – *ÁÁÁÁÁÁÁ!!!* – bronz minősítés

Leőwey – *Egy ház, két család* – bronz minősítés

Berzebub – *Krindzs* – bronz minősítés

Nevkogetto – *Újembergyűlölő* – bronz minősítés

Pillangó csoport – *The Livery* – emléklap (off program)

legjobb női alakítás (főszerep/mellékszerep)

Nagy Vera – *Gomoly*

Pallag Luca – *Schrödinger báránya*

legjobb férfi alakítás (főszerep/mellékszerep)

Ladnai Lóránd – *Schrödinger báránya*

Agócs Andor – *Gomoly*

ODE Tábori meghívás

színész különdíj – Nógrádi Benjámin – *Újembergyűlölő*

színész különdíj – Balogh Sára – *Nőkről, nőknek, nőktől*

csoportvezető, rendező – Szabó Zsolt – *Újembergyűlölő*

KÜLÖNDÍJ

- legjobb jelenlét: Jánosi Noémi
- legjobb jelenlét: Várda Sára
- a személyességért: Leőwey
- a személyességért: Berzebub
- a színházi hatásmechanizmus megújításáért: Gál Éva
- a legjobb térhasználat: Gomoly
- a legjobb zene: Gomoly
- a legjobb történetmesélés: Kelemen Zalán
- a legjobb mozgás: Hantos Lili
- az őszinte pillanatokért: Újembergyűlölő
- vásári komédia díj: Keszthelyi Kitti
- színházi elhivatottság díja: Szinimínisz
- „Britney Spears-díj”: Fonyó Ábel
- a kitartásért: Torma Armand

Észak-alföldi Regionális Diákszínjátszó Találkozó

– A dráma nyomában –

Jászay Tamás

Nyíregyháza, 2022. április 1-3.

Három sűrű napra látta vendégül Nyíregyházán a Vásárhelyi László Alapfokú Művészeti Iskola összes termeiben Demarcsek Zsuzsa és ütőképes, profi csapata az észak-alföldi régióból érkező csoportokat. A nagyszámú helyi erők mellett sárospataki, miskolci és debreceni csoportok is megjelentek, meg persze a nyíregyházi bázishoz jó ideje testvérvárként csatlakozó nagykállói Korányi Frigyes Görögkatolikus Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium is több előadással képviseltette magát. Félő, hogy ez utóbbi mindezt utoljára tette: úgy hírlík, az új iskolavezetés évtizedes hagyományt kíván megszüntetni, mondván, semmi szükség a drámás képzésre, ahová csupa problémás gyerek jár... Ostoba és cinikus, tudatlanságról és szűklátókörűségről tanúszkodó vélemény – azok, akik a három nap alatt Nyíregyházán játszott tizenkét élő és egy online előadást megnézték, nem gondolhatják mindezt másképp.

A három nap alatt látott előadások többségét kortárs magyar drámák nyomán készült feldolgozások, illetve a csoport, vagy egyik tagja által újonnan írt szövegek alkották, de találkoztunk klasszikus magyar, illetve külföldi alapanyagból kiinduló előadásokkal is. Demarcsek Zsuzsa olyan típusú szervező, akit nem riaszt semmilyen nehézség, ráadásul amikor a felmerülő problémákat parádésan megoldotta, azonnal új kihívásokat teremt magának és kollégáinak. Néhány évvel ezelőtti találmányát országos szinten is szabadalmaztatnám: mindegyik csoport előadását két másik csapat „kötelezően” végignézte, majd az egyik egy montázs-, kollázs- és egyéb technikákkal készült plakáton (amit a fellépők megkaptak ajándékba), míg a másik egy néhányperces újrarájátszásban összegezte mindazt, amit látott. Ezek az eredeti, jó humorú, olykor akár az eredeti műnél is jobb színvonalúnak bizonyuló esszenciák élesen rámutattak egy-egy produkció hiányosságaira, meg persze fő erényeire is. Ezért volt amúgy jelen a háromtagú zsűri is: Győrei Zsolt drámaíróval, dramaturggal, a Színház- és Filmművészeti Egyetem oktatójával, továbbá Regős János rendezővel, íróval, a Szkéné Színház egykori igazgatójával és a Magyar Szín-Játékos Szövetség elnökével közösen láttuk el a vonatkozó teendőket.

Az idei fesztiválra lehetett online is nevezni: a **sárospataki Árpád Vezér Gimnáziumból** a **Pataki Komédiások** csapata küldte be Karinthy Frigyes *Az emberke tragédiája* című paródiája nyomán készült, Szabó Viktória és Remeczki Imre felkészítő tanárok közreműködésével született negyvenperces filmjét. A munka eredetileg egy korábbi pályázati felhívásra született és nyert. Feltétlenül ki kell emelni a videós munka igényességét. Jó felütés, ahogy az egyforma fekete ruhába bújtatott játékosok között a kis piros ördögszarvakat egyedüli kiegészítőként viselő Lucifer különböző szituációkba belesétál, mesterien tönkretéve azokat. A helyzetek mind azonosak, ahogy a kifutásuk is: fiatalembereket látunk társaságban, akik beszélgetnek, szórakoznak, jól érzik magukat, ám amikor az ördögi kísértés megjelenik, mind a mobiljához nyúl, és

megszakad a kapcsolat a külvilággal. Kár, hogy az előadás nem kezd a későbbiekben mindezzel semmit, majd ezt követően is megelégszik a Karinthy-szöveg illusztratív felmondásával. Pedig, ha valahol, itt volna igazán helye a diákok saját, akár tiszteletlen gondolatai közzétételének és eljátszásának a félelmetes kötelező olvasmány apropóján.

Két, nagyon különböző külföldi klasszikussal is dolgozott Vona Éva **Nagykállón** a kilencedi-kesekkel. A Parti Nagy Lajos által át/újraírt *Pinokkió* nagyszabású, nem éppen sikerült vállalkozás, aminek leginkább emlékezetes momentuma Sebők Mihály alakítása a címszerepben: a vékony, magas fiú tagjait mintha valóban csavarok és szögek illesztenék egymáshoz, akrobatikusan koordinálatlan mozgása, gyermekien naiv rácsodálkozása az őt körülvevő és vesztere törő világra kellemes pillanatokot szerez. Rengeteg jó és kevésbé jó ötlet keveredik az előadásban, aminek az ideális működését praktikus dolgok akadályozzák, például a több tucat nyúl-farknyi jelenet között folyton hol ki-, hol becipelt asztal és négy szék: a sok mászkálás, pakolás, egymás állandó kerülgetése a dráma amúgy is halovány erejét csökkenti, holott jófajta pedagógiai thriller is kerekedhetne akár az életre kelt fabábu históriájából.

Öt nagykallói végzős lánnyal vitte színre Vona Éva a klasszikus abszurd mintadarabját, a *Nyílt tengerent*. Élet és színház összeért: a parlamenti választásokat megelőző estén kortesbeszédéről, kampányról, szavazatszámlálásról hallgatni a mrožeki körmondatokat önmagában különös élmény volt. A pillanatnyi aktualitás azonban nem volt képes eltüntetni a darabot vastagon befedő porréteget: nem állítom, hogy a hatvanas, hetvenes évek után nem lesz újra helye és ideje az abszurdnak itt és most, ugyanakkor a szigorúan politikai alapon, a mindenáron túlélés jegyében egymás életére törő parlamenterek vicces vívása egy csónakban szerény hatásfokkal tudott működni. És bár a játékosok a komoly szövegmennyiséget tisztességgel elsajátították, az előadás színházi része is hibádzott: a nézőtér és a színpad közötti területet vastagon borító, összegyűrt napilapokból felhalmozott tengert meg kellett, lehetett volna mozdítani – az talán a szöveg munkát is dúsította volna.

A diákszínjátszás mindenkor, megoldatlan problémája a megfelelő alapanyag megtalálása (erre még visszatérek végül, a fesztivál négy legjobb előadása kapcsán): amíg nincs egy olyan online adatbázis, ahol jó minőségű, diákokra is szabható színpadi szövegek gyűjteményéből válogathatnak a csoportvezetők, a darabválasztást inkább a véletlen és/vagy a szükség határozza meg. És persze olyan is van, hogy a rendezőtanárral telitalálatnak véli felfedezését, amit a zsűri némi értetlenkedéssel fogad. Valami ilyesmi történt a **nyíregyházi Zsöllye** csapatának *Y-elágazás* című előadása esetében: Mandler Mónika rendezte Lénárd Róbert sematikus, jól ismert modellekből táplálkozó darabját. Az *Éhezők viadalába* oltott *Legyek ura*- és *Squid Game*-történet némi moralizálással és üzenetet hordozó dalokkal enged betekintést egy fiatalokból álló közösség életébe, pontosabban annak egy meghatározott szakaszába. Az Y-generáció tagjai a túlélésért küzdenek a kis magyar valóságshow-ban, ami egyébként remekül indul: azonosítható, ismerős karakterek és típusok divatbemutatószerű antréjának, meg a közben maguk által előállított élőzenének örülhetünk az első percekben. Két konferanszié kommunikál a csoporttagokkal és velünk a zárt közösségben zajló társadalmi kísérletről. Hullanak a játékosok, mint a legyek, közben nekünk pedig az együttélés szabályairól, az összefogás lehetetlenségéről kell(ene) gondolkodni. Az erős indulás után azonban elpárolognak az energiák, aligha függetlenül az alapanyag egyre didaktikusabb irányok felé kanyarodásától. Az előadás ereje a csoportmunkában rejlik: a tucatnyi játékos mozgatója, a köztük lévő dinamizmusok működtetése komoly teljesítmény.

A miskolci Hámori Waldorf Iskolából érkezett *Szegény Dzsoni és Árniká* is hiányérzetet hagy maga után, miközben az előadást rendezőként is jegyző Simonyi Zoltán adaptációja figyelemre érdemes munka; szövegének jó minőségű humorát ki kell emelni. Gond inkább a belső arányokkal, a színházi ízléssel, a játszó helyzetbe hozásával van, de hozzá kell tennem gyorsan, hogy ez mind orvosolható, merőben gyakorlati gond. Nagyon vegyes a csapat: van, akinek ösztönös érzéke van a blöddihez, más mintha azt sem tudná, hogyan és miért került a színpadra, és egymás munkájának figyelése, a közös ügyért való áldozathozatal is hagy még maga után kívánnivalót. Ahogy mondtam, rengeteg a praktikus maszatolás, amin a hangsúlyoknak az absztrakció, stilizáció irányába való áthelyezése sokat segítene. Jó az, ahogyan a játszó egyéni képességei, készségei fókuszba kerülnek, talán ezzel is lehetne bátrabban bánni. Hangszeren játszani tudó fiatalok vannak a színpadon, akik az időről időre bekövetkező közös éneklésnél mégis mintha gyászindulót fújnának: a koncentráció, az egymásra figyelés, a lendület megtalálása fényekkel lendítené előre a csapatot.

Négy olyan előadás is szerepelt a fesztiválon, melyet a fellépő csoportok írtak és vittek színre. A nyíregyházi Színjátszó-SOKK csapatával a helyi színház színművésze, Nagyidai Gergő két előadáson is dolgozott. Először saját darabját, az *Oszkárt* láttuk, ami jelen formájában ígéretes kezdemény, mind a szöveget, mind a színpadi megvalósítást tekintve. A címet ne személynévként, hanem köznévként, a népszerű telekocsiszolgáltatás elnevezéseként értsük most: pazar az indulás, az, ahogyan a nagydumás oszkáros csávó összeszedi mit sem sejtő áldozatait, majd egy olyan burleszkbe illő jelenetsor következik, aminek a vége halálos közúti baleset. Snitt, majd egy fura, falanszterszerű helyre kerülünk, ahol újraprogramozzák a holt lelkeket. Az üres térben lebegő, húzható-vonható, vékony takaróföliák megalapozzák, de nem teljesítik ki a földöntúli hangulatot, a mostaninál jóval több játéklehetőség rejlik bennük. A disztópikus világ szabályrendszere egyszerre ismerős és kiszámíthatatlan, az alig húszperces játék váratlanul szakad meg – kíváncsi lennék, hogyan folytatódik a történet.

A szintén ezzel a csapattal készült másik Nagyidai-rendezés, a *Számomra halott* attól nagyon izgalmas, mert a szöveg szerzője a csapat egyik diákja, Olajos Emese. Lehet, sőt kell javítani a textuson – nem hiszem, hogy azért jöttem rá az előadás ötödik percében a titok nyitjára, mert túl sok krimet olvasok –, de mindenképpen tiszteletet parancsol, ha valaki ekkora fába vágja a fejszéjét. Szerelmi-családi bűnügyi históriát látunk: szakítás után van a mély depresszióba zuhant lány, akit apja, anyja, legjobb barátnője sajátos eszközökkel próbál vigasztalni. A szürreális, a groteszk irányába nyugodtan lehetne még tolni a játékot: a minimalista szcenírozásnak jót tett a falra rajzolt ablak vagy a tapsra elalvó lámpa, de van még ezen a vidéken bőven játéklehetőség. A sötétben a lánya fölé némán magasodó apa, a lakásajtóból a lánnyal telefonáló anya, a valóságra tökéletesen vak, éppen ettől nagyon vicces új nő után a rendvédelmi szervek bénázása teszi fel az i-re a pontot.

Az **Antré csoport** *Te feminista ork!* című életjátéka Mandler Mónika rendezése, a nem titkoltan nagyon is személyes indíttatású szöveget a csoport tagjai jegyzik. „Felvilágosító” szándékát nem leplezi az előadás: az iskolai bullying és annak elágazásai a fő téma. A színrevitel jelzésértékű és visszafogott, így könnyen tudunk a szereplők közötti viszonyokra fókuszálni, és hát van is mire: te jó ég, milyen könnyen kicsúsznak a gyilkos, kegyetlen szavak az angyali mosolyú lányok szájából... Kicsit sok a mellérendelés: a témák, motívumok között valamiféle hierarchiát érdemes volna működtetni, a jeleneteket elválasztó zenék tudatosabb kiválasztása segítené a fókuszpontok megtartásában. Minden hiányérzet ellenére fontos, elgondolkodtató, a

középiskolás korosztály hétköznapi gondjairól elsőkézből tudósító, nem csak a kamaszok generációjának szóló előadás született.

A szintén **nyíregyházi Vasvári Színjátszó Kör** *Időközben* című darabját Győri Izabella és Tarné Pásztor Nikoletta jegyzi szerzőként, az utóbbi rendezőként is közreműködött. Itt is jó az alapszituáció: a vasúti pályaudvaron mindenféle ember egymásba botlik, ha akarja, ha nem. Egy késéssel érkező vonat (ki hallott már ilyet) jóvoltából egy születő barátság első lépéseinek vagyunk tanúi: a művészeti egyetemre felvételiző lány saját képességeivel szembeni bizonytalanságát a padon mellé telepedő társa győzi le. És közben zajlik az állomás élete, hangos foci-drukkerekkel, fontoskodó családdal, nem működő italautomatával és így tovább. Amit látunk, korántsem érdektelen, ugyanakkor érezhetően a legelső lépéseknél járnak az alkotók. Muszáj lenne, hogy a népes csapat minden tagjának megfelelő minőségű és mennyiségű, lehetőség szerint személyre szabott anyag kerüljön a keze ügyébe, amit aztán érzékeny tanári közreműködéssel tud formálni és alakítani.

És végül essen szó a négy leginkább emlékezetes előadásról, melyek feltűnő közös vonása, hogy – javarészt szemben a legtöbb korábban említettel – létező, részben vagy egészben a mai magyar színpadi kánon részét képező drámai szövegekből születtek. Ahogy Győrei Zsolt kollégám korán észrevételezte: újra és újra megbizonyosodhattunk arról, hogy emlékezetes színpadi előadást legelsősorban jól megírt drámák alapján lehet létrehozni. Az alább bemutatott produciók felvillanyozó színészi játékkal, komoly rendezői tapasztalattal, határozott színházi látásmóddal hívták fel magukra a figyelmet.

A **nagykállói tizenegyedikese**k Vona Éva vezetésével komoly feladatra vállalkoztak, amit rendkívül magas színvonalon abszolvtak. Molnár Ferenc *Az ibolyáját ezúttal Kóristát felvesszünk* címen játsszák: a színigazgató szerepében Tyukodi Dániel, a komponistaként Sente Szilárd, az utolsó női „áldozatként” Horváth Petra remekel. Bevallom, sokadszor is lenyűgöz a molnári dramaturgia működése élesben, de ez esetben még inkább az, hogy a fiatalok milyen könnyed profizmussal és nagyvonalú eleganciával dolgoznak a százévesen is delikát szöveggel. Tyukodi Dániel hibátlan ritmusérzéssel, minden apró részletre kiterjedő figyelemmel rajzol hiánytalan képet a folyton a szakadék szélén egyensúlyozó, idegbetegségre hajlamos direktorról. Kifogyhatatlan energiákkal, világklasszis karmesterként vezényli és manipulálja az igazgatói iroda küszöbét újra meg újra átlépő káoszt és annak képviselőit. Ehhez persze kellene a remek partnerek: a hol villanásnyi, hol néhány mondatnyi, hol rövidjelenetnyi időre feltűnő epizodisták egytől egyig remekel.

Be kell vallanom, Pozsgai Zsolt írásművészetével szemben inkább negatív elfogultságaim vannak. A *Liselotte és a május* című anyaghoz többször volt már szerencsém, főleg amatőr és diákszínjátszó körökben: a Liselottéhoz beállító, majd egyként rút véget érő férfiak története mérsékeltén érdekes, melodramatikus lágéban szóló, vékony történet, de megkockáztatom, hogy a **Kortina Színpad** Mender Mónika rendezte előadása erősebb lett, mint maga az alapanyag. Ebben a felállásban a nők váltakoznak, vagyis mindegyiküket más játssza minden jelenetben, miközben a férfi egy és ugyanaz: Sente Szilárd valóságos gyorsöltöző- és átváltozóművészként hozza az idétlenebbnél idétlenebb karaktereket, elég ügyesen kordában, azaz legtöbbnyire a jó ízlés határain belül tartva a fura fickókat. Gyors, pontos, jó váltások tanúi vagyunk, miközben a hátsó falon gyűlnek a halott férfiak trófeái. A játszóok odaadó vállalása révén nagy játék kerekedik egy nem túl izgalmas, profi színpadokon is rendszeresen előkerülő szöveg nyomán.

Önmagában is istenkísértő vállalkozásnak tűnt a nagymúltú **debreceni Főnix Diákszínpad** Pintér Béla-előadása, de amikor meghallottam, hogy az all-round színházcsináló egyik legjobb darabját, *A sütemények királynőjét* mindösszesen huszonegynéhány percben fogják prezentálni, komolyan aggódni kezdtem. Nem is tévedhettem volna nagyobb: a rendező Várhidi Attila rendkívül ökonomikus vázlatot készített a feszes szövegből úgy, hogy a két főszálat – a családját rettegetésben tartó Kosár elvtársat, illetve az Erikával túlságosan is közeli kapcsolatot óhajtó tanárt – pontosan kiemeli és felmutatja. A nyolcvanas évek kommunista Magyarországon játszódó történetet úgy oldották el a játszóknak a konkrét tértől és időtől, hogy az vizuális és akusztikus jeleiben mégis végig jelen volt, és eközben az abúzus, a családon belüli erőszak, a gyermeki ártatlanság és kiszolgáltatottság plasztikus képei hiánytalanul megképződtek. Koncentrált, fegyelmezett színészi játék, a két történet-szál éles, színpadi eszközökkel történő, értelmező elkülönítése jellemzi ezt a feszes, keserűen kacagtató produkciót.

Az ember szíve azért rendre összefacsarodik a sok nevetés közben a **nyíregyházi Színjátszó-SOKK** és a **Terne Cherhaja Zenekar** által jegyzett *Nyúzóvölgyet* nézve is. Demarcsek Zsuzsa sokadik roma-projektje már ez: öröm és megtiszteltetés évről évre látni a fejlődést; azt, ahogyan a növekvő teherbírási játszóknak valódi alkotótársakká emelkednek, miközben egyre komplexebb színpadi anyagokhoz nyúlnak. A rendszerváltás utáni magyar színház egyik meghatározó előadása, a Mohácsi-testvérek által jegyzett *Csak egy szög*, egészen pontosan annak is csúcspontja, az emberevő cigányokat elítélő bírósági tárgyalás hosszú epizódja képezi ennek a gyönyörű előadásnak az alapját. Hosszan lehet és kell sorolni a sok-sok szépséget itt: az élőzenétől a jelmezektől, az odabökött mohácsi félmondatokkal egy-egy sorsot felkicselező színészek odaadó játékát, vadonatúj elemként a szépséges cigánybábok használatát, de említhetném az előadás letisztult térszervezését, az áramvonalas dramaturgiát is. A roma és nem roma játszóknak muszáj csapatban nagyon erősnek lenni, de szép egyéni teljesítmények is kiragynak a korból: a régi törvényszolga szerepében Kepics Mihály, az újában Lőrincz Lotti, míg a cigányok által jó étvággyal elfogyasztott Csordás Zoltán figurájában Aranyász Szabolcs teljesít kiválóan. És megszületik a legnagyobb, szintén az eredetiből származó, de – tudjuk jól – nagyon nehezen reprodukálható varázslat is; az ti., ahogy a gátlástalan röhögés egyszer csak néma csendbe dermed. Az ilyen és hasonló pillanatokban érzi és érti meg az ember, hogy milyen az, amikor tétje, célja és értelme van a színházban közösen eltöltött időnek.

MINŐSÍTÉSEK ÉS KÜLÖNDÍJAK

Zsúri: Győrei Zsolt, Jászay Tamás, Regős János

MINŐSÍTÉS

- Parti Nagy Lajos: *Pinokkió* – KFGG 9 (Nagykálló) – rendező: Vona Éva – bronz minősítés
- Nagyidai Gergő: *Oszkár* – Színjátszó-SOKK – rendező: Nagyidai Gergő – bronz minősítés
- *Az emberke tragédiája* – Pataki Komédiások (Sárospatak) – rendező: Szabó Viktória, Remeczki Imre (online előadás) – bronz minősítés
- Mrozek: *Nyílt tengeren* – KFGG 12 (Nagykálló) – rendező: Vona Éva – bronz minősítés
- Győri Izabella, Tarné Pásztor Nikoletta: *Időközben* – Vasvári Színjátszó Kör (Nyíregyháza) – rendező: Tarné Pásztor Nikoletta – bronz minősítés
- Lénárd Róbert: *Y-elágazás* – Zsöllye – rendező: Mandler Mónika – ezüst minősítés
- Olajos Emese: *Számomra halott* – Színjátszó-SOKK – rendező: Nagyidai Gergő – ezüst minősítés
- Lázár Ervin meséjéből írta Simonyi Zoltán: *Szegény Dzsoni és Árnika* – Hátori Waldorf Iskola (Miskolc) – rendező: Simonyi Zoltán – ezüst minősítés

- *Te feminista ork!* – Antré – rendező: Mandler Mónika – ezüst minősítés
- Molnár Ferenc: *Kóristát felvesszünk* (Az ibolya) – KFGG 11 (Nagykálló) – rendező: Vona Éva (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert) – arany minősítés
- Pozsgai Zsolt: *Liselotte és a május* – Korinta Színpad – rendező: Mandler Mónika – arany minősítés
- Pintér Béla: *A sütemények királynője* – Főnix Diákszínpad (Debrecen) – rendező: Várhidi Attila – arany minősítés
- Mohácsi István, Mohácsi János: *Nyúzóvölgy* – Színjátszó-SOKK és a Terne Cherhaja Zenekar – rendező: Demarcsek Zsuzsa – arany minősítés (az Országos Diákszínházi Fesztiválra meghívást nyert)

KÜLÖNDÍJAK:

- *Pinokkió* – színészi különdíj Sebők Mihálynak
- *Kóristát felvesszünk* – színészi különdíj Horváth Petráknak
- *Liselotte és a május* – színészi különdíj Sente Szilárdnak (Az ODE Táborba meghívást nyert)
- *Te feminista ork!* – színészi különdíj Farkas Cintiának
- *Te feminista ork!* – színészi különdíj Virág Viktóriának (Az ODE Táborba meghívást nyert)
- *Nyúzóvölgy* – színészi különdíj Kepics Mihálynak
- *Nyúzóvölgy* – színészi különdíj Aranyász Szabolcsnak
- *Kóristát felvesszünk* – a színészeknek az epizódszerepek pontos kidolgozásáért
- *Számomra halott* – Olajos Emesének az ígéretes írói bemutatkozásért
- *Számomra halott* – a kórus akciójáért
- *Szegény Dzsoni és Árnika* – Simonyi Zoltánnak az adaptációért
- *A sütemények királynője* – Várhidi Attilának a szövegváltozatért és a dramaturgiáért
- *A sütemények királynője* – a csoportnak az összjátékért
- *Te feminista ork!* – a csoportnak a személyes élmények érzékeny színpadra adaptálásáért
- *Nyúzóvölgy* – az előadás alkotóközösségének a teljes színpadi világ megteremtéséért

Legjobb férfi alakítás: Tyukodi Dániel (*Kóristát felvesszünk*)

Legjobb női alakítás: Lőrincz Lotti (*Számomra halott, Nyúzóvölgy*)

Az ODE Táborba továbbá meghívást nyert Tarné Pásztor Nikoletta csoportvezető.

ODF 2022

IV. Országos Diákszínházi Fesztivál – A szekció

Jászay Tamás

Pécs, 2022. április 22-24.

NNÁ/KIMI 12.B – *Lila ákác* – rendező: Garai Lilla, Göndör Dávid

Mi dolguk Szép Ernővel a mai fiataloknak? És egyáltalán: hogyan lehet, szabad hozzányúltni egy ehhez hasonlóan míves szöveghez anélkül, hogy használat közben végzetes sérüléseket ne szenvedne? Bevallom, ilyen és hasonló kételyekkel ültem be az NNÁ-KIMI 12.B osztályának

háromszereplős *Lila ákác* előadására, amely aztán első perceiben látványosan zúzta szét minden előítéletemet. Látványosan, mondom, pedig már-már kozmikusan üres térben mozog a két játékos-rendező, a legjobb női alakítás díját elnyerő Garai Lilla és partnere, Göndör Dávid, akik Mancsi és Pali se veled, se nélküled kapcsolatát újragondolt Máté Péter-számok közbeiktatásával mesélik el. Meg ami ennél fontosabb: élük meg. Segítőjük a zongorista D'Agostino Franco, akinek a dolga a színpad szerint holmi kaszinói hangulat megteremtése volna – igaz, ez nem történik meg, nincs is rá szükség, de a két tehetséges színjátész közötti szoros kapocs megteremtésében főszerep jut neki. Amiről meg ők ketten tehetnek, az a nem is annyira csontig húzott, mint inkább rendkívül alaposan végiggondolt, sallangmentes szövegváltozat és a belőle kivirágzó játék. Igaz, ami igaz, Szép Ernő tónusából többet is elbírtam volna, a fiatalok különös módon időhidat teremtettek a száz évvel ezelőtti meg a mai pesti szerelmesek világa között. Fegyelmezett és változatos minimalizmus jellemzi a színrevitelt: öt vödör, három emelvény, egy kötél, egy rúzs és más semmi.

MÜSZI 12.C – *Gomoly* – rendező: Ákli Krisztián

Ákli Krisztián régi szokásához híven helyspecifikus előadást rendezett a Bóbita Bábszínház Kamaratermében, ám ezúttal a néző marad mozdulatlan, miközben a játékosok jó egyórás gomolygását nézi. Széles, keskeny pást a tér, hátsó falán nyitódó-csukódó ablakok, elhúzott vagy felcsavart függönyök, de játékosok bújnak elő még a padló alól is: a címbéli *Gomoly* a folyamatos, szüntelen pulzálástól válik nem csupán az értelmünkkel, de az érzékszerveinkkel is felfogható életérzéssé. A karnyújtásnyi közelségben tevékeny csoport jól összehangolt rezdüléseit eleve élmény figyelni, de amikor előben előállított surround hangélménnyel, semmiből felbukkanó és oda eltűnő „hibáztatókórossal” vagy egy-két széles ecsetvonással felskiccelt örült karakterrel ismertetnek meg a játékosok, végképp úgy érzem, megnyugtatóan intim közelségből szemlélem ezt az ismerős világot. Ismerős, hiszen Ibsen *Nórájának* talán a legszórakoztatóbb „adaptációja” ez, amivel valaha találkoztam: Nóra a fókuszban (Nagy Vera játéka sajnálatosan életlen, tompa), körülötte férje, gyerekei, ismerősök és ismeretlenek, akik mind a vérét szívják, miközben ezt ő mintha észre sem venné. A blódlitól a tragédiáig terjed a hétköznapi rítusok (későn-ébredtünk-pakolj-össze-elkésünk-az-iskolából-hol-a-nyakkendőm stb.) által életesen megrajzolt baba-szoba világa. Az egymásra figyelésből, térhasználatból, színpadi szöveg készítéséből jelesre vizsgázó alkotók munkáját a legjobb előadás díjával ismertük el.

NNÁ/KIMI 12.B – *Endoff* – rendező: Pálya Pompónia, Zuti Krisztián

Magyar kamaszpanaszba fordul a jellegzetesen amerikai történet: az *End of the fucking world* című Netflix-széria az alapja a Pálya Pompónia és Zuti Krisztián vezette végzős szabadcsapatnak. A másfél tucat játékos és zenész kérdés és kétely nélkül lakja be a kereszt alakzatban felrakott játékkeret és annak közvetlen környezetét: megérkezünk hozzájuk, hogy elmeséljenek egy, kettő, vagy talán inkább másfél tucat olyan személyes sztorit, ami akár itt és most, akár veled és velem is megeshetne. Szóval csupa olyasmit, aminek tétje van, még ha csöppet amerikai is az a tét, de hajlandó vagyok túltenni magam ezen, mert a sodró lendületű játék nem ereszt: muszáj figyelni, hogy a kézzől kézre adott szerepek kinél hogyan landolnak. Igazi színésztudium az újabb Jamesek és Alyshák sorsának a kifürkészése: indirekt módon a sorozatlogikát követi, ahogy a következő „epizódban” új arcokat kapnak a régi ismerősök. Erő és lendület jellemzi az előadást a maga koreografált csoportos és gyorsan párosokba forduló jeleneteivel, az igényes és bátor zenei világával, a jó néhány markáns színészi alakítással (kiemelem a színészi különdíjjal elismert, a kőbunkó apafigurákat izomból fogalmazó Sipos Zénót vagy az első

James-t nyúlánk testével is kérdőjellel változtató Laczkó Bálintot), röviden: a csoportos különdíjjal elismert komplex színházi fogalmazásmóddal.

KFGG 11.B – *Kóristát felveszünk* – rendező: Vona Éva

Nagyszerű dolog, hogy ilyen is a diákszínház: a gyakran klasszikusokban utazó Vona Éva ezúttal csoportja biztatására nyúlt Molnár Ferenc százéves egyfelvonásosához, *Az ibolyához*. Hogy milyen erős produkció született, mi sem bizonyítja jobban, mint hogy második nézésre is lenyűgözve figyeltem az ezúttal a legjobb férfi alakítás díjával elismert Tyukodi Dániel minden apró gesztusát. Túlásnak hat, mégis azt érzem: az ifjú színész nem tud tévedni a kóristalányok lelkét nem éppen babusgató színidirektor szerepében. És itt egyáltalán nem „bemagolt” koreográfiáról van szó: a zsáner mély értése, vagy talán inkább megfelelő tapasztalatok híján a műfaj iránti kivételes érzékenység jelenti a kulcsot. A tolulások igazgatójának kijárna egy pár hónapnyi pihenés egy hegyvidéki szanatóriumban, ahol Sente Szilárd komponistája fáradhatatlan terapeutaként kezelhetné a nagybeteget. A színészi különdíjjal elismert Horváth Petra lenge tavaszi szellőként libben színre virágos ruhájában, hogy előbb végletekig korbácsolja, majd elcsitítsa az izzó indulatokat. És micsoda remek katalógust alkot a hat, rövid úton kipenderített leányzó meg vezénylő titkárnőjük is! Csupa finomság, elegancia és jóízűség, egy csepp avíttág nélkül. Molnár nem tud, nem fog kimenni a divatból egészen addig, amíg ilyen értő kezek veszik gondozásba.

kARTon – *Nem a világvége* – rendező: Szabó Gergely

Puskás Panni hasonló című novellája a fiatal, győri csoport kiindulópontja: feltétlenül üdvözlendő, hogy a kortárs magyar irodalom életkorban, ízlésben, nyelvben és gondolkodásban a játszókhöz közel álló szövegére rátaláltak, és azt határozott mozdulatokkal a saját ízlésükhöz igazították. A szöveg struktúrája, bizonyos fordulatai megmaradtak, de a vázat tartalommal a játszók maguk töltötték fel. És innentől bajban van, aki minderről a pécsi fesztiválon látottak alapján számol be, mert a Kamaraszínház hatalmas tere érezhetően megugorhatatlan akadályt jelent Szabó Gergely rendezőnek és lelkes játszóinak. Sajnálom, hogy ilyen távol vagyunk tőlük, hogy sokszor nem érteni őket, de főleg azt, hogy az energiák szétszállnak a rossz akusztikájú térben. A főszerepre kiválasztott Balogh Adél ugyanakkor telitalálat és egyben izgalmas színpadi jelenség: laza, vagány csajt mutat, aki épp olyan természetességgel veri péppé ellenfele arcát, mint amikor blőd tévéműsorokról mond szabatos véleményt. Sokat kell még tanulnia a csoport vezetőjének és tagjainak egyaránt, gondolok itt merőben praktikus, meg a koncepció egészét érintő feladatokra is. Amit világosan érzékelt az előadás, az a dermesztő kommunikációképtelenség: a legritkábban esik meg, hogy két szereplő egymás szemébe nézve beszélget, helyette kisebb és nagyobb monitorok meg hangszórók mögé bújva nem áll itt szóba senki senkivel.

Lovassy – *Kitincseppek* – rendező: Fürj Katalin

Már-már katonás fegyelem és alázat jellemzi az emblemikus veszprémi iskola, a Lovassy Gimnázium természettudományokban jeleskedő színjátszóit. Itt aztán elismerésre méltó rend van és tisztaság – a tekintetekben, a fejekben, és persze a színpadon is. Igen, jól sejti a figyelmes olvasó, hogy nekem ez már kicsit túl sok is a jóból: a játszók saját élményeiből induló, ezáltal merőben személyes történetcsokor és etüdköteg a kamaszkor egészséges pszichózisát dolgozza fel inkább (túl?) komolyan, mintsem szellemesen. A probléma szabatos megfogalmazása, legyen szó szülő-gyerek, tanár-gyerek, vagy akár diák és diák közötti gondokról és bajokról, min-

den bizonyos az első lépés a gyógyulás felé, és a karkai alaphelyzetből induló játék – a gyerekek egy reggel átváltoznak valami meghatározhatatlan identitású lényé, saját fordításomban ún. tinédzserré –, koreografált mozgásokkal, pontosan és precízen kivitelezett epizódokkal operál. Ezek a jelenetek, köztük néhány igen emlékezetes (például a zseblámpák fényére a magzatot körbepulzáló ultrahanggal) mind ugyanarról beszélnek: kamasznak lenni szörnyűségei dolog. Mindjárt középkorú nézőként eszembe se jut kétségbe vonni a játszóik igazát, de abban biztos vagyok, hogy a még oly profi lebonyolítású színháznak is jót tesz egy csipetnyi humor, lazaság, könnyedség.

Kodály 9. – *Bűnösségesség* – rendező: Gál Éva

Az előbbi hiányérzetemre csattanós választ adott, egyben az egész fesztiválhoz megnyugtató fináléként szolgált a diákszínház pályára frissen lépett pécsi csapat munkája, a *Bűnösségesség*. Eredetileg egy pályázatra készültek volna etűdök a bűn témakörében, de mire a több osztályból összeálló, minden értelemben kócos, nagy létszámú csapat elkészült volna, a határidő lejárt. Sebaj, folytatták a munkát, abból állt elő a mostani, jó húszperces verzió, benne néhány megkérdőjelezhető ízlésű megnyilvánulás (miért kell nőként móriskálnia magát egy fiúnak, amikor a csapat kétharmada lány), sok civil kibámulás egymásra és a nézőkre, szövegmondási és egyéb technikai gikszer. De ezt most mind nagyvonalúan – és a Lovassy profizmusával szemben meglehetősen igazságtalanul – zárójelbe teszem, mert ezek a bevállalás, sokszor gátlástalanul és pofátlanul szellemes lányok és fiúk leckét adtak nekünk az összjáték értelméről, hasznáról, meg főleg színes, szélesvásznú ízelítőt a színház örömeiből. Viccesek, miközben nem viccelnek: ők is beszélnek a közelgő kamaszkor kiszolgáltatottságáról, a családon belüli és kívüli hepehupákról és árkokról, de teszik mindezt ragyogó, vidám szemmel, huncut humorérzékkel és erőteljes kiállással. Ami biztos: nagyon szeretném látni, hol tartanak majd egy, két, három év múlva. Rajtuk múlik minden.

✱

IV. Országos Diákszínházi Fesztivál – B szekció

Puskás Panni

Pécs, 2022. április 22-24.

Club Színház, BarbekYou: *Momo* – rendező: Halász Tibor

A gödöllői **Club Színház BarbekYou** nevű csapata nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy az élet értelméről beszéljen *Momo* című előadásában. Az emberi élet ideje mellett szóba kerültek a rabság és szabadság kérdései, a felnőtté válás problémái, de a produkció éles kritikát fogalmazott meg a fogyasztói társadalommal szemben is. A színpadot három oldalról körbeülő nézők intim közelségbe kerültek a játszókkal. Az utóbbiak összjátéka, csapatmunkája kiemelt szerepet kapott, ezen belül egyénítették az egyes karaktereket. Gönczi-Kovács Eszter egyszerűen, sallangoktól mentesen jelenítette meg Momo figurájának tisztaságát, Dombóvári Zoé Hora mester karakterét pontos mozdulatokkal változtatta transzcendens figurává. A produkció nehéz témáját

időnként humorral ellenpontosztta a csapat, amelyben fontos szerephez jutott a Gigit játszó Gyulai András és a Kassziopeiát játszó Bodor Réka.

PHWI, *Én, a féreg* – rendező: Kiss Péter

A B szekció zsűrije a fesztivál egyik legsikerültebb előadásaként értékelte a Kárpáti Péter drámájából készült *Én, a féreg* című produkciót. Kiss Péter, a csoport vezetője különdíjat is nyert az előadás megrendezéséért. Habár a zsűri csak egy színészi alakítást emelt ki, Nyáry Emmáét (a legjobb női alakítás díja), a teljes kép érdekében fontosnak tartom hozzátenni, hogy az előadásban szereplő összes színjátzó rendkívül figyelemre méltóan építette fel karakterét. Munkájuk további nagy erénye, hogy bátran és természetesen kerültek interakcióba a közönséggel. Darabválasztásuk, témafelvetésük pedig fontos és aktuális, hiszen az előadás azzal foglalkozik, hogyan viszonyul a társadalom a mássághoz, és hogy jogunkban áll-e bármiféleképpen eltérni a környezetünk által elvártaktól.

Kakaóscsiga – *A tavasz ébredése* – rendező: Mezey Gábor

Frank Wedekind *A tavasz ébredése* című művéből kiindulva készítette a Vörösmarty Mihály Gimnázium csapata fizikai színházi előadását, amelyet a zsűri különdíjban részesített a játszókon koncentrált színpadi jelenléteért. Wedekind drámája valóban csak a kiindulási alapot jelentette az alkotók számára, hiszen a szövegnek csupán apró fragmentumai hangzottak el a színpadon. Helyette a testek, a mozdulatok voltak hivatottak elmesélni a darab alapproblémáját: a serdülő fiatalok szexuális sóvárgását és az őket körülvevő világ kegyetlenségét, prűdériáját, amely elnyomni, uralni kívánja e veszélyesnek titulált vágyakat, és amely végül a fiatalok szenvedését vagy halálát eredményezi. A komplex koreográfia, amely a játszókon improvizációi alapján nyert formát Mezey Gábor rendezésében, erős fizikai jelenléte és koncentrált összmunkát kíván a csapattól, amelynek tagjai ezt az elvárást maradéktalanul teljesítik is.

Adyák 11.D – *Ami a végpontok között...* – rendező: Gelányi Bence

A debreceni Ady Endre Gimnázium 11. osztályos csapata által létrehozott előadás több szempontból is különleges figyelmet érdemel. Egyrészt azért, mert témáját a benne szereplő tíz diák érdeklődése, megélt tapasztalata alakította. A szerelem, a párválasztás, a közösségi média, valamint az online társkeresés, azon belül is a Tinder applikációval kapcsolatos negatív tapasztalatok kerülnek a fókuszba a diákok által írt színpadi szövegben. A téma aktualitása mellett különösen fontos, hogy a Gelányi Bence által irányított csoport tagjai lehetőséget kapnak arra, hogy egy-egy monológban külön is bemutatkozzanak a színpadon, így a nézőtérben ülők megismerkedhetnek tíz színes és eredeti egyéniséggel és tehetséges diákszínjátzóval, akik ugyanolyan jó érzékkel jelenítik meg az egyéni tragédiákat, mint a humoros helyzeteket.

SZÍNJÁTSZÓ-SOKK – NYÚZÓVÖLGY – rendező: Demarcsek Zsuzsa

Két díjjal is jutalmazta a zsűri a *Nyúzóvölgy* című előadást. Egyrészt különdíjat kapott a témaválasztásáért és a műfaji sokszínűségéért, másrészt különdíjat nyert az előadás rendezője, Demarcsek Zsuzsa csoportvezetői munkájáért. A negyvenöt perces produkció Mohácsi János és Mohácsi István *Csak egy szög* című darabját állította színpadra, amely a tisztaeszleli vérvád perének abszurditását és kegyetlenségét egy kis falu roma lakossága ellen indított koncepció per tárgyalásában ismétli meg. Társadalmunk gyalázata, hogy a Mohácsi fivérek 2003-as ösbe-mutatója óta a darabnak nem szűnt meg az aktualitása, ezzel pedig az előadásban szereplő roma és nem roma fiatalok élesen szembesítenek minket. A produkció ugyanakkor nemcsak bátor,

hanem valóban nagyon sokszínű is: a színészi játék mellett fontos benne az élőzene állandó jelenléte, valamint a bábhasználat.

Győrberényi Malázs – *Strip-Tease* – rendező: Jászberényi Balázs

Slawomir Mrožek *Strip-Tease* című művét állította színpadra első közös előadásában két kecskeméti diákszínjátész, Jászberényi Balázs és Győrfi Martin. A darab a szabad akarat/eleve elrendeltség egzisztencialista kérdéseit feszegeti. A két fiatal alkotó nemcsak érti az abszurd színházat és Mrožek bonyolult lételméleti felvetéseit, hanem pontosan, kiváló ritmusérzéssel és humorral tolmácsolja mindezt a közönség számára. Jászberényi Balázs az Úr I. szerepében nyújtott visszafogott, intellektuális alakítását remekül ellenpontoszza Győrfi Martin energikussága és természetessége. A Győrberényi Malázs csapat előadása ígéretes kezdés, amelynek remélhetőleg lesz folytatása is.

NNÁ/KIMI 12.B – *Gyökerestől* – rendező: Zuti Krisztián

A Nemes Nagy Ágnes Gimnázium csoportja Zuti Krisztián vezetésével szokatlan Csehov-előadást hozott létre, amelyben három, a szerző által írt drámát gyúrtak egy produkcióvá: a *Platonovot*, a *Sirályt* és az *Ivanovot*. E három drámából főként a szerelmi jeleneteket használták fel, amelyeket átdolgoztak, nyelviileg aktualizáltak. Így egy mai fiatalokból álló baráti társaság szerelmi ügyeibe nyertünk betekintést Csehov jelenetein keresztül. Zuti Krisztián célja a dramaturgia összeállításánál nem koherens drámaszöveg létrehozása volt, hanem a tizenhárom játész helyzetbe hozása. A csapatból mindenki kapott lehetőséget arra, hogy egy-egy jelenetben megmutassa magát. A csoport tagjai egytől egyig remek színészi alakításokat nyújtottak, a *Platonovot* játszó Csonka Benedek el is nyerte a legjobb férfi alakításért járó díjat. Az előadást külön mozgalmassá tette, hogy két helyszínen játszódott: az egyik helyszínen főleg a *Platonov*, a másikon főleg a *Sirály* történetét követhettük nyomon, a produkció utolsó harmadában a közönség tagjai választhattak, hogy melyik dráma végét szeretnék látni.

A IV. Országos Diákszínházi Fesztivál díjazottjai

LEGJOBB ELŐADÁS

- NNÁ/KIMI 12.B – *Gyökerestől* – rendező: Zuti Krisztián
- Müsz 12.C – *Gomoly* – rendező: Ákli Krisztián

LEGJOBB NŐI ALAKÍTÁS

- Garai Lilla – a *Lila ákác* című előadásban nyújtott színészi alakításáért
- Nyári Emma – az *Én, a fűreg* című előadásban nyújtott színészi alakításáért

LEGJOBB FÉRFI ALAKÍTÁS

- Tyukodi Dániel – a *Kóristát felvesszünk* című előadásban nyújtott színészi alakításáért
- Csonka Benedek – a *Gyökerestől* című előadásban nyújtott színészi alakításáért

KÜLÖNDÍJ

- Kreatív tér- és eszközhasználatért – NNÁ/KIMI 12.B, *Lila ákác* (rendezők: Garai Lilla és Göndör Dávid)
- Komplex színházi fogalmazásmóddért – NNÁ/KIMI 12.B, *Endoff* (rendezők: Pálya Pompónia és Zuti Krisztián)
- Az irodalmi szöveg érvényes megszólaltatásáért – KFGG-11.B, *Kóristát felvesszünk* (rendező: Vona Éva)
- Magas színvonalú színpadi megszólalásért – Lovassy Színpad, *Kitincseppek* (rendező: Fürj Katalin)

- A témaválasztásért és a műfaji sokszínűségért – Színjátszó-SOKK: *Nyúzóvölgy* (rendező: Demarcsek Zsuzsa)
- Koncentrált színpadi jelenlétért – Kakaócsiga: „*A tavasz ébredése*” (rendező: Mezey Gábor)
- A játsszók kiváló karakterformálásáért – PHWI: *Én, a fereg* (rendező: Kiss Péter)

Színészi különdíj

- Sipos Zénó (*Endoff*)
- Laczkó Bálint (*Endoff*)
- Horváth Petra (*Kóristát felveszünk*)
- Gyüre Sarolta (*Kitincseppek*)

Csoportvezetői különdíj: Demarcsek Zsuzsa

Rendezői különdíj: Kiss Péter (*Én, a fereg*)

ODF 2022

A IV. Országos Diákszínházi Fesztivál előadásai megtekinthetők felvételtől

SZÍNJÁTSZÓ – SOKK / NYÚZÓVÖLGY / rendező: DEMARCSEK ZSUZSA

PHWI / ÉN, A FÉREG / rendező: KISS PÉTER

NNÁ/KIMI 12.B / GYÖKERESTŐL / rendező: ZUTI KRISZTIÁN

NNÁ/KIMI 12.B / LILA ÁKÁC / rendező: GARAI LILLA, GÖNDÖR DÁVID

NNÁ/KIMI 12.B / ENDOFF / rendező: PÁLYA POMPÓNIA, ZUTI KRISZTIÁN

MÜSZI 12.C / GOMOLY / rendező: ÁKLI KRISZTIÁN

LOVASSY / KITINCSEPPEK / rendező: FÜRJ KATALIN

KODÁLY 9. / BÜNÖSSÉGESESSÉG / rendező: GÁL ÉVA

KFGG 11.B / KÓRISTÁT FELVESZÜNK / rendező: VONA ÉVA

KARTON / NEM A VILÁGVÉGE / rendező: SZABÓ GERGELY

KAKAÓCSIGA / "A TAVASZ ÉBREDÉSE" PARAFRÁZIS / rendező: MEZEY GÁBOR

GYÖRBERÉNYI MALÁZS / STRIP – TEASE / rendező: JÁSZBERÉNYI BALÁZS

ADYÁK 11.D - KIMI / AMI A VÉGPONTOK KÖZÖTT... / rendező: GELÁNYI BENCE

CLUB SZÍNHÁZ – BARBEKYOU / MOMO / rendező: HALÁSZ TIBOR